

הידעת?
כסף לא גדל על העצים,
הוא גדל על הגג.

מחירי חשמל ומסחרי
מחירי חשמל ותעשייתי
מחירי חשמל פרטי

ראה עמוד 7

הזמן היורד

ילדים בנתיבי הבריחה

יום עיון לרגל התערבות:
"החיים שאחרי, בית הילדים באינדוסטריה"; "בנתיבי הבריחה"
יד טבנקין, רחוב היסמין 1, רמת אפעל
יום ג', כ"ו אדר ב', תשע"ט, 2 באפריל 2019
ראה פרטים בעמוד 19

שבועון הקיבוצים • מס' 1672 • י"ד באדר ב' תשע"ט • 21 במרץ 2019

כשנתניהו ישלח להם צו 8 למלחמה האם גם שם יהיה כתוב:

איור: אלי ס"ט, גדוד

ירוקים מתמיד! לקבלת העיתון במייל, צור קשר בדוא"ל: kav_daf@tmags.co.il

MARSHELL

הרכב התפעולי הנמכר ביותר בישראל

מגוון אפשרויות אבזור \$ מגוון מסלולי תשלומים
אחריות יצרן מערך שירות ארצי

***9674**

המחיר מתייחס לדגם DG-C2. התמונה להמחשה בלבד.
בתוקף עד 30.4.19 או עד גמר המלאי. בכפוף לתקנון. ט.ל.ח.
36 תשלומים בכרטיס אשראי בלבד.

מבחר דגמים
החל מ-**26,000** ₪ כולל מע"מ

36 תשלומים שווים ללא ריבית

מטרו
מוטור
להיות חופשי באמת.

© 2019 Marshall

חיים ילין מבארי כיהן מ-2007
בראש המועצה האזורית "אשכול"

באי בחיוב, גרסת ילין ל"דין התנועה" המפורסם. "אתה לא חושש שיגדירו אותך אופורטוניסט?" שאלה הכתבת. ילין השיב, בגוף שלישי: "חיים האישי היה פוחד מזה, אבל כאיש ציבור... איני ממפחד מזה שיקראו לי אופורטוניסט... המלחמה שלי על העוטף היא חוצת מפלגות..." בשבוע שעבר התבשרנו, שילין מונה לחבר במטה ההתיישבות ב"עבודה", שהוקם מחדש. לרגל המינוי ילין פרסם ב"דיעות הקיבוץ" האחרון, טור אישי שכותרתו "חזרתי הביתה..." אין בו מלה או רמז לעריקתו ל"ליש עתיד" ולבעיטה שחטף מלפיד. זור היה עשוי לחשוב, שילין חזר לפעילות ב"עבודה" מטיוול ארוך בחו"ל. "אני רואה עד כמה החיבור בין המפגלגה להתיישבות הוא אמיתי ונכון... רק אצטלנו יש נציגים שמכירים את צורכי ההתיישבות... גיבשנו יעדים ברורים לביצוע בכנסת הקרובה, כולל חקיקת חוק להגנה על החקלאות ועל המרחב הכפרי..." וכאן הגענו לשורת המחץ של ילין: "נוכל לבצע זאת, רק אם ממפלגת העבודה תהיה גרולה דיה". נו באמת. אין ספק שאם לפיד היה משאיר את ילין במקום השביעי או אפילו העשירי ברשימתו, ילין היה היום ממובילי הקמפיין של לפיד, שהפך בינתיים למספר 2 של גנץ. ילין היה מסביר באותו אלהט משכנע, שרק "כחול לבן" תציל את ההתיישבות והמדינה וחובה להצביע עבורה גם אם זה יפגע ב"עבודה" ויקטין אותה. גם אתם חשים כאב בטן אופורטוניסטי? קחו גלולה. ולסיום – תתפלאו: למרות שאני ממרצ ולמרות מה שנטען כאן, יש לקוות שילין ייבחר, מפני שהוא ייבחר רק אם "העבר" דה" תשיג לפחות 10 מנדטים ותגדל על חשבון "כחול לבן". זה הרבה יותר חשוב למחנה השמאל כולו מלהתחשבן תראו עם ילין.

שמאל וימין אברו כמעט לחלוטין
את משמעותם ההיסטורית. ההב-

כי אידיאולוגיות מתקיימות כאן רק כשוליים ורוב שותפיו של ביבי מוכנים להמתין בסבלנות תוך אמונה מוצדקת בכישוריו לספק להם את מנעמי השלטון. כלומר, קובעת אצלנו בעיקר רמת השחיתות השלטונית ולא עקרונות. אז מה עושים? תומכים באלה אשר סיי כווייהם טובים לגבור בבחירות על ביבי. אך אם מישהו מתנגד למחשבה הזו מסיבות כלשהן, יש להצביע רק למפלגה מתומכות השינוי והעוברת בוודאות את אחוז החסימה. בחירות נעימות.

במאמרו "מתקפה דו־ראשית" (הזמן הירוק" 7.3) כותב אורי הייטנר, שעל שלטון החוק בישראל יש מתקפה משני צדדים – ימין ושמאל. לזכותו יאמר שהוא מציין שאין סימ־טריה, אבל את חוסר הסימטריה הוא מייחס ל"פער הכוחות" הקיים במערכת הפוליטית.

השיטה לטשטש את האמת היא מע־קרונות הוגי הדעות הימניים. לא אורי הייטנר, יש פער גדול לא רק בכוח הפוליטי, יש פער בתפיסות העולם ובגישה העקרונית. אין להשוות בין מחאה ותהיה קולנית ככל שתהיה אך שהיא נקודתית לעניין ואינה קוראת לקעקע את מוסדות החוק (כזו היא גם מלחמתה של אילנה ראדה), לבין אמירה מפורשת "צריך לעלות על הבג"ץ עם 9D והשתלחיותו האישיות של נתניהו, שמיד מלוות בהד של כל בכירי הליכוד, כשאיש מהם, למעט נשיא המדינה ובני בגין, אינו משמיע קול אחר ומי שמשמיע קול אחר מיד מגורש מן המחנה כמצורע.

אורי גם מעדיף לא להזכיר שתפייסת עולם זו של הימין כבר גרמה, יותר מפעם אחת, לאנשי ימין לקחת את החוק בידים ולרצות. רצה רבין לא היה בזמן שהיה פער כוחות לטובת הימין. המתקפה על שלטון החוק בישראל היא חרדאשית, היא אידיאולוגית – ימנית.

דדאדא

חיים ילין – תבור
ברוך שובך למערך
אתה הח"כ, הדרומי הקיבוץ
יש בך כל מה שנחוץ
לייצג חברות חקלאות ו"גדר"
ממש היית חסר- חבר....
ירושלים גבוהה, לא רואים
ממטר:
אדם, אדמה, בניהם את היתר
וממשלת ישראל- שלא נדע
מצרות
עסוקה בבחירות, "קצת"
חקירות
אז בלי שריון ומאמץ מיוחד
מקומך איתנו- הבנת מייד
אם תצרף את רוסו ליחידה
אין מאושר מאיתנו. עובדה!
ותודה.

בהצלחה לכולנו. נילי שץ
עבודה, מערך, ו/ או מחנ"צ
...

זאת ועוד:

מקהלת "קולי קולות" ממודיעין
נערכת לשירה ברוחמה

חברי ההסתדרות עם ח"כ עמיר פרץ

מפגש בוארי - שבת 29.3.1

מקהלת "תו התפר" ממודיעין
מתארגנת להופעה בלהב

• • •

- עמק הירדן לניר יצחק לכ' 70 שנה לקב'
- בשירי אחד במאי - בתחילת מאי

- מי עוד משתתף בהזדהות עם "העוטף"?

פנו אלינו: נילי שץ טל' 0522240657
יואל מרשק טל' 0522465474.

מאפיקים מבקשים להבהיר, שאלם 'לזכרם' שנוכר בכתבה, פעיל באופן חלקי ומשמש לאירועי תרבות מפגשים מקומיים וכו"ב.

 [חפשו אותנו בפייסבוק](#)

ניתן לקרוא את עיתוני **הזמן הירוק**, **קו למחשבו**, **יבנה ש-יא**, **והחלב** גם באתרים הבאים:

www.tmoshavam.org.il/index.aspx?id=4327

www.ihaklai.org.il

www.fgo.co.il/HTMLs/home.aspx

www.ofek-israel.org.il

www.kib.org.il/yarok.html

www.israel.agrisupportonline.com

תנועת המושבים

האיחוד החקלאי

ארגון מגדלי הפרחים

אופק

קיבוצנים

הפורטל לחקלאות טבע וסביבה

עורך: יעקב לזר Lazar@nachshon.co.il • **מנהלת עיתון:** עדנה זיו • **עיצוב ועריכה גרפית מערכת ומודעות:** בני בנגלס
כתבים: ארנון אבני, עלי קדם, שוש גרץ, חני סולומון, יובל דינאלי, אברהם שרון, אבנר רון • **הפקה:** kav_daf@tmags.co.il טל' 073-2369058
פקס' 073-2369088 • מיחשוב: ג'לברט בנגיו • **מזכירת סניף דרום:** אנה רייזנקינד
יועצי פרסום: יעקב קניאל 054-4557780, מעוה הורנשטיין 058-4690888, עוי מזרחי 050-6866619 יורם טביבי • **מודעות:** @tmags.co.il

● **מודעות:** kav_daf@tmags.co.il ● שי מזרחי 050-6866619 יורם טביבי, ● **המערכת אינה אחראית על תוכן המודעות**

דף הפייסבוק: הזמן הירוק, קו למושב, יבול שיא, הרפת והחלב עיתוני המרחב הכפרי המערכת והמנהלה רח' מנחם בגין 53, ת"א • כל הזכויות שמורות. אין לשדר בכל אמצעי, לאחסן במאגר מידע, לפרסם או להפיץ בכל אמצעי כל חלק מן המודפס בעיתון הזה.

סיימתם להראות? אנא השליכו את הגיליון לפח המחזור הסמור למקום מגוריכם.

הזמן הירוק

תכלת
תקשורת
עולם של מגזינים

שירות אדיב
עד הבית
תוך 24 שעות!

VOLVIT
החופש לנוע בנוחות ובקלות

תכירו את הקלאב־נועית הקלנועית האיכותית, החזקה והצעירה ביותר!

כסף

כחול

לבן

צהוב

אדום

שירות ומכירה של קלנועיות
חדשות, יד־שנייה וטרייד־אין במחירים אטרקטיביים!
= 054-2878081 | 053-5314429 =

ניר מאיר הודיע שהוא מתמודד לקדנציה נוספת

“אני מבקש מהחברות והחברים שימשיכו לתת בי את אמונם, בכדי להשלים את המשימה שלשמה בחרו בי. חונכתי שלא מסיימים תפקיד לפני שמשלימים את המשימות, ודאי שלא בתקופה רבת אתגרים, איומים וחוסר וודאות כמו זו”

ניר מאיר: זה לא הזמן לזעזועים אלא להמשכיות. צילום דנה בראון

רש ויהיה מוכן לקחת את המושכות ב־2023. זהו הדבר האחראי והנכון לעשות בתקופה זו.” בנוסף הבטיח ניר מאיר כי מטה התנועה לא יהיה מעורב במערכות הבחירות לתפקיד המזכ”ל, בה צפויים להתמודד מספר מועמדים. “הבחירות חשובות אבל הם אינן הדבר החשוב ביותר” אמר מאיר, “מטה התנועה פועל ויפעל למען הקיבוצים והחברות והחברים באותה מחויבות ומקצועיות ולא יהיה מעורב בשום אופן בבחירות.”

מחדש באמון חברות וחברי הקיבוץ צים, הקדנציה השנייה תהיה האחרונה: “אני מאמין שלדור הצעיר מקום מרכזי וחשוב בצוותי העבודה שלנו, שם הם רוכשים את הניסיון הנדרש. בארבע השנים האחרונות בנינו את כוורת ההנהגה הצעירה והמוכשרת שלנו, אך לתחושתי הניסיון הנחוץ להובלת התנועה בתקופה זו, לא נצבר עדיין בהיקף המספק”. עוד אמר: “אינני מאמין ב־קיצורי דרך”. נמשיך ונכשיר את דור ההנהגה הבא שלנו כך שיצבור את הניסיון הנדרש

נדרש ניסיון והכרות עמוקה של הזירה הכלל קיבוצית. זה לא הזמן לזעזועים אלא להמשכיות. “תפקיד מזכ”ל התנועה מעולם לא היה עבורי קרש קפיצה לתפקיד אחר, לא ברירת מחדל או פרס ניהומים אלא עולם ומלואו ותפקיד מרכזי ורב־משמעות. התמודדתי לתפקיד רק לאחר שצברתי ניסיון רב בזירה הקיבוצית ואת כל הידע הנדרש להצלחה בו. בתקופה מורכבת ומלאה אתגרים, אין זה אחראי ובלתי אפשרי בעיני, למלא את משרת מזכ”ל התנועה הקיבוצית צית ללא הניסיון הנצבר. אין אנו יכולים לקחת סיכון לא מחושב, בתקופה כזו, אל מול המשימות והאתגרים.” ניר מאיר התחייב כי במידה ויוכה

שלימים את המשימות, ודאי שלא בתקופה רבת אתגרים, איומים וחוסר וודאות כמו זו.” “השנים האחרונות העמידו את הניסיון שלנו במבחנים חוזרים ונשנים. אני מאמין שעמדנו בהם. הגענו להישגים רבים ומרשימים בארבע השנים האחרונות ויש צורך בהמשכיות העשייה ובהמשך העבודה של הצוותים המנוסים והמוכשרים שהקמנו, בבניה, בחינוך, באגף צעירים החדש, ובמעורבות החברתית שלנו. בנינו תשתית איתנה אבל העבודה עוד רבה. יש לי אחריות לעמוד ביעדים ובמשימות העומדים בפנינו. על אף הרצון להקדיש יותר זמן לנכדים ולמשפחה, הולכת לקום ממשלה חדשה בישראל ואיתה תנאים חדשים של חוסר וודאות בהם

ניר מאיר הכריז בראשון השבוע במזכירות התנועה, כי יש בכונתו להתמודד לקדנציה נוספת לתפקיד מזכ”ל התנועה הקיבוצית, בבחירות שתיערכנה לקראת סוף השנה. “האתגרים והמשימות העומדים בפני התנועה הקיבוצית גדור לים ומורכבים” אמר מאיר, “המעשה האחראי הוא להמשיך בגיבוש חזית קיבוצית מאוחדת, מנוסה וחזקה ולפעול יחד בשיתוף פעולה רחב כדי להמשיך ולחזק את התנועה הקיבוצית, את הקיבוצים ואת חברות וחברי הקיבוצים.” לחברי המזכירות אמר ניר מאיר: “קיבלתי החלטה להמשיך בתפקיד קדנציה נוספת, ממש כפי שהבטתי תי מראש לפני ארבע שנים. חונכתי שלא מסיימים תפקיד לפני שמ-

מחאה על סגירת שדה דב

סגירת שדה דב, היא ברמה של פיגוע באילת

פרנסי העיר אילת ובראשם ראש העירייה מאיר יצחק הלוי, פתחו ביום א' השבוע בשביתת רעב, כמחאה על סגירתו הצפויה של שדה דב בתחילת יולי השנה. שביתת הרעב מתקיימת באוהל מחאה שהוצב בכניסה לשדה התעופה בצפון תל אביב. באילת ובאזור מתייחסים לסגירת שדה התעופה כאסון שיפגע בקשר של האזור עם מרכז הארץ ובפרנסה מנכ”ל רשת מלונות ישרוטל טען שסגירת שדה דב “היא ברמה של פיגוע באילת”. במתחם של שדה דב מתוכננת בנייה של 16 אלה יחידות דיור, בתי מלון ושטחי מסחר, וכל המאמצים למנוע את הסגירה נכשלו. ראש העיר תל־אביב רון חולדאי, הביע תמיכה במאבקה של אילת והבטיח לסייע לו. גם תושבי האזור, בעיקר חברי קיבוצים, הצטרפו למחאה ומאות מהם הפגינו בשבוע שעבר בצמתים שלאורך חלקו הדרומי של כביש 90 נגד סגירתו של שדה התעופה. מזכ”ל התנועה הקיבוצית, ניר מאיר ביקר באוהל המחאה ביום ג' השבוע והביע הודעות עם המוחים.

ראש המועצה האזורית, חבל אילות, חנן גינת, חבר קיבוץ סמר, כתב: “חבל אילות ערבה דרומית מתאפיין – לא רק באקלים ייחודי, אלא גם באנשים ייחודיים וביישובים מיוחדים – זוהי המועצה האזורית עם המספר הגבוה ביותר של קיבוצים שיתופיים בכל הארץ. אין ספק שאופי היישובים עומד ליכוננו, אבל רוחם של אנשי שאר היישובים – קיבוצים מתחדשים ושני יישובים קהילתיים – משתלבת היטב בתמהיל החברתי והקהילתי שלנו – אותו תמהיל שהוציא מאות אנשים באמצע היום לצמתים, עם שלטים.

“מאבקנו עומד בצלה של השכנה הגדולה והמפורסמת מדרום, הלא היא העיר אילת, אך אנו נפגע מהמהלך לא פחות מתושביה. בתיאום עם עיריית אילת, שסגרה את העיר לכמה שעות, סגרנו שלושה צמתים מרכזיים: קטורה (ליד קיבוץ לוטן), יטבתה ובאר־אורה (מול נמל־החדש) – חברי קיבוצים, תושבים, מאות מתלמידי התיכון האזורי ועובדי המועצה. “בסיוע כלים כבדים מהקיבוצים ואוטובוסים של המועצה, עמדנו בצמתים הללו וחילקנו עלונים לנהגים, שמאד הופתעו לראות אנשים מפגינים באמצע המדבר. מאבקנו – כך אנו מקווים – יעלה את המודעות לקשיים המתלווים לחיים בקצה הפריפריה, בקרבת שני גבולות. חיים אותם אנו אוהבים ומעריכים, אך הם תלויים במספר גורמים, אחד החשובים בהם – שדה התעופה דב־הזו בתל־אביב. היה וייסגר השדה ללא חלופה הולמת, ייפגעו עשרות ומאות מתושבי חבל אילות – חולים, סטודנטים, קשישים

46 פרות ועגלים בקיבוץ מעוז חיים נדבקו בשחפת והומתו

46 פרות וחולבות ועגלים ברפת של קיבוץ מעוז חיים הומתו השבוע לאחר שאובחנו בבדיקות מעבדה כחולים במחלת השחפת. יתר הפרות והעגלים ברפת נתונים בהסגר והחלב שיוצר במקום הושמד. יריב וישנו, מנהל הרפת מעוז חיים, אמר ל־הזמן הירוק: “אכן בבדיקה התעורר חשש שהפרות נגועות בשחפת והן הושמדו לפי מה שמתחייב מהפרוטוקול. מה שכרגע מעניין אותנו זה לבדוק את מצבם הבריאותי של העובדים ברפת, וחשוב לציין שממשרד הבריאות נמסר שהסיכוי להדבקה במחלה נמוך מאוד. בשאר הדברים נתעסק מאוחר יותר.” ביריעה שפורסמה בעניין זה ב־Mako, נאמר שרופאים וטרינרים מפנים אצבע מאשימה כלפי משרד החקלאות, שהפסיק את ניטור המי חלה לפני כמה שנים. הם מזהירים מהתפרצות שעלולה לסכן בקר ובני האדם שיבואו עימם במגע. צריכה של מוצרי חלב לא מפוסטרים עלול לה אף היא להעביר את המחלה.

ועוד אנשים שפשוט צריכים את שדה־דב בשביל להמשיך לחיות. זו לא הגומה דרמטית – זו המציאות.

תושבי הקיבוצים אילות, אליפז, סמר, יטבתה, גרופית, קטורה, לוטן, יהל, נווה־חרוף ונאות־סמדר, בחרו כולם לגור באזור בו אף אחד אחר לא מוכן לגור, לעסוק בתחומים ההולכים ונעלמים כמו חקלאות, בחרו ליישב את הפריפריה של הפריפריה, למרות הקשיים, ועומדים לשלם על כך ביוקר.”

חה”כ איתן ברושי התייחס לפינוי הצפוי ואמר: “סגירת שדה דב מביאה לשיא חדש את שאלת סולם הערכים וסדר העדיפויות של הממשלה והחברה בישראל. אני מלווה ומוביל את המאבק נגד סגירת השדה, יחד עם ראשי הערים של אילת ותל אביב ויחד עם ח”כים נוספים וזמן רבה. סגירת שדה דב משמעותה ניתוק של אילת והערבה ממרכז הארץ ויום שחור לצינונות. הנוסחה אותה יש לאמץ ובה יש לדבוק היא השארת שדה תעופה מינימלי בתעופה מקסימלית, שדה שהמשך פעילותו ימנע ניתוק של הערבה ואילת ממרכז הארץ. יש לאמץ את התכנית של עיריית תל אביב־יפו, המאפשרת פינוי שדה דב ממזרח למסלול לטובת בניית כ־8,000 יחידות דיור והשארת מסלול צר ממערב על השטח הסמוך לחוף הים וממילא אסור לבניה. אני מחזק ומגבה את ראש העיר אילת ואת התושבים במאבקם הצודק וקורא להם שלא להתפשר בעניין הזה.”

תנו לשמש לעבוד עבורכם

מובילים ביחד את מהפכת האנרגיה הירוקה

בעלי משקים חקלאיים, רפתות, לולים וסככות
רוצים ליהנות ממקור הכנסה נוסף וגם לתרום לאיכות הסביבה?
עוברים ליצור עצמאי של חשמל מאור השמש!

עכשיו בבנק הפועלים, מגוון פתרונות אשראי ללקוחות כל הבנקים.

לתיאום פגישה 2405*

◆ **פועלים** איתכם בכל החלטה

מתן ההלוואה, סכומה ותנאיה כפוף לאישור הבנק על פי שיקול דעתו הבלעדי. אי עמידה בפירעון ההלוואה
עלול לגרור חיוב בריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל. האמור לעיל אינו מהווה הצעה למתן אשראי.

סמוטריץ' צודק, וזה מפחיד

כה"כ בצלאל סמוטריץ' הודיע, שהוא מעוניין בתפקיד שר החינוך בממשלה הבאה. נתניהו שמע, התעורר בו חשש שהאפשרות שסמוטריץ' ימונה לשר החינוך סמרטוט אדום תגרום לתזוזת מצביעים לכיוון מרכז שמאל, והוא מיהר להכריז, שהליכוד ישמור לעצמו את תפקיד שר החינוך בממשלה הבאה. סמוטריץ' השיב: "זה לא תלוי בנתניהו, אלא בכוח שנקבל במהלך הבחירות... לנתניהו אין כוח עמידה". הוא צודק, וזה מפחיד. הנושא המרכזי שיעסיק את נתניהו אם ירכיב את הממשלה הבאה, יהיה איך למלט את עצמו מאימת הדין המצפה לו. לצורך השגת היעד הזה, הוא יהיה סחיט כמו שלא היה מעולם, ויסכים לתת לכל מפלגה את מה שהיא תבקש, ובלבד שתתמוך בחוק שלא

יאפשר להעמיד אותו לדין. הרכבת הפאזל לא תהיה פשוטה, אבל בסופו של דבר היא תסתדר, או באמצעות מינויים או באמצעות תקציבים, ומותר להניח שגם וגם. כל המפלגות מימין יודעות שכך יהיה, והן לא תהססנה לנצל את הסיטואציה המיוחדת הזו עד תום. סמוטריץ' כבר הודיע, שהוא יקדם הצעת חוק לפיה חברי הכנסת יקבלו חסינות אוטומטית מפני העמדה לדין, ובכדי להסירה יידרש רוב בכנסת. הנימוק לגבי נתניהו יהיה, שהציבור מכיר את ההאשמות נגדו, ואם הציבור בכל זאת נתן בו אמון, לא צריך להעמיד אותו לדין כל עוד הוא מכהן בתפקיד ראש הממשלה, וכל זאת על מנת לאפשר לו לעסוק בענייני המדינה ולא בענייני האישיים. (באופן פר-דוקסלי, ההחלטה של היועמ"ש מנדלבליט

בנט ושקד יטפלו בבג"ץ ולא יהיו יותר פיגועים

את ההסתה נגד בית המשפט העליון הריצו נפתלי בנט ואיילת שקד כמרכיב מרכזי זי בקמפיין הבחירות של "הימין החדש", הרבה לפני ההחלטה של בג"ץ מיום ראשון לפסול את מיכאל בן ארי, ולאשר את עופר כסיף ובלי"ד. בנט יצר בכוונת מכוון קשר בין שני אויבים מרים של עם ישראל – בג"ץ וחמאס, והבטיח לטפל בשניהם בממשלה הבאה. "שקד תטפל בבג"ץ, אני אטפל בחמאס" הודיע בנט. החיבור הבריוני הזה ספג ביקורת רבה אבל בנט ושקד לא נסוגו ממנו,

החיים זה כמו סופרמרקט, בסוף משלמים בקופה?

האם אפשר, שתכנית הראיונות המתחרה שהתמקמה מולם בערוץ 10, עם רוני רהב ושרון גל, ומפגש הפתיחה המביש שערכו רהב וגל עם שרה נתניהו, הביאו בשישי האחרון לאחד הראיונות המרתקים בתכנית של אופירה אסייג ואייל ברקוביץ', עם רוני מאנה, שדיבר חופשי על ביבי ושרה נתניהו, בעיקר על שרה? להלן מבחר ציטוטים:

"זוג קמצנים ברמות חולניות. אכלו על

לפרסם את ההמלצות לגבי תיקי נתניהו עוד לפני הבחירות, עלולה בסופו של דבר לפעול לטובת נתניהו ולשמש כתירוץ שיספק לו חסינות). מה יעשה סמוטריץ' אם יהיה שר החינוך? הוא ילחם בהדתה. באיזו הדתה? השר המיועד הסביר: "יש כיום הדתה שאסור לקבל אותה: ועדת המקצוע באזרחות כופה על כולנו ללמוד את דת ההדתה הליברלית. אם אני אהיה שר החינוך, אני אבטל את ההדתה בחינוך בתחום לימודי האזרחות". ואם יש משהו מבין קוראי המדור הזה שמבטל את האפשרות שתרחיש כזה אכן יתממש, הוא עושה לעצמו מלאכה קלה. בשולחן הממשלה, ליד סמוטריץ', יישב השר ברוך מרזל.

בבוקר יום ראשון ובערב נמסרה ההחלטה בעניין בן ארי, כסיף ובלי"ד, וההבטחה "לטפל" בבג"ץ חזרה ביתר עוצמה. שקד התגאתה לפני לא כל כך הרבה זמן, שעד שהיא מונתה לתפקיד שרת המשפ"טים, בית המשפט העליון תיפקד כמו סניף של מרז, אבל היא שינתה את המצב. עכשיו נראה שעוד מלאכה רבה לפנייה. ואחרי שבג"ץ יטופל ושוב יתרחשו פיגועים ביו"ש, והם ללא ספק יתרחשו, את מי יאשימו בימים?

כמו ערבי, הוא לא מתאים לנו". "שרה התעללה בליליאן פרץ (העוזרת הראשונה שהתלוננה נגדה), היא גרמה לה עוול נוראי, התעללה בה ברמות. היא צעקה על ליליאן – פרענקים, פרענקים, פרענקים, כל המרוקאיות יכולות להיות רק עוזרות בית ופועלות ניקיון". "שרה וביבי חשבו שאני עומד מאחורי התביעה של ליליאן פרץ כנגדם ותפרו לי תיק במס הכנסה... יש לי הקלטה של האיש

חשבוני במסעדות, מעולם לא שילמו אגורה. אני קניתי בגדים לילדים שלה.. קניתי לה זוג עגילים וצמיד והיא צעקה עלי – מה אתה קמץ? אתה לא יכול לקנות גם שרשרת? הלכתי וקניתי". "אתה יודע שהם מאוד גזענים? אתה יודע שביבי קורא לחברי מרכז הליכוד חית ממים – חמורים מתחלפים? הוא שונא ספרדים. יוסי לוי שהיה הדובר שלו, היה לו זקן, הוא קצת שחרחר, שרה אמרה לי – הוא נראה

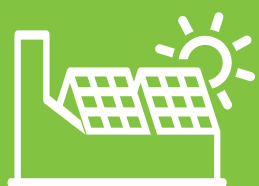
רוני מאנה בריאיון. מתחנן שנתניהו יגישו נגדו תביעת דיבה

במס הכנסה, יש לי עדויות". "מאנה פונה לאיילת שקד: "את יודעת שהיא קיללה אותך כשביקשת ממנו לבוא לאירוע. את יודעת שהיא מטורפת. למה אתם לא מדברים? (מכוון גם לליברמן, כחלון ובנט). אי אפשר להתמנות אצל ביבי אם זה לא עובר ראיון אצלה. המזכיר הצ"באי, תת אלוף, סיפר לי שאחרי ראיון אצל ביבי הוא בא אליה. הוא אמר לי – הרגשתי מושפל היא אמרה לו – אתה צריך לשרת את המשפחה שלנו". "אנשים שעבדו אצלכם, שהעריצו אתכם, הרסתם להם את החיים, את הקריירות את היכולות להתפרנס". "מה משטריך אותי זה (מה שעשו) לש"ל לזכות הגנרלים. ביבי החזיר את חברון, ביבי שחרר 1012 מחבלים, ביבי משלם לחמאס, ביבי לחץ ידיים לערפאת. מה יגידו החיילים, שאת שלושת הרמטכ"לים הם הפכו לאויבי העם? יהיה פה רצח במדינה הזאת".

"החיים זה כמו סופרמרקט. בסוף מגיעים לקופה. אמרתי להם – אם משהו ייגע בשערות ראשי, אני לא אשתוק... אני מבקש מהם שיתבעו אותי דיבה. הלוואי ויתבעו אותי. הם יודעים שהם לא יכולים לתבוע אותי. יש לי הרבה דברים שאני מחזיק שאני עוד לא אומר אותם". ברקוביץ', שנע לאורך הראיון באינחת על כסא המראיין, אמר בסוף השידור, שאחרי הדברים של מאנה, אין ספק שתוגש נגדו תביעת דיבה. יאיר נתניהו הגיב: "העלוקה העלוכה רוני מאנה, חי על הדם של משפחתי כבר 20 שנה. היום זה נגמר. בעקבות שקריו החולניים בתכנית האשפתות של אופירה (אלי גוטמן) תוגש לו בקרוב תביעת דיבה. רוני, מציע לך לקחת את ההלוואה מהאח מוישה כבר עכשיו". (מוישה מאנה, מיליארדר ישראלי שחי בארה"ב). רוני מאנה הגיב לתגובה: "אני שוב כותב לכל מי שמודאג מתביעת דיבה של משפחתי נתניהו!! אני מוכן עם תביעה נגדית לא על הוצאת דיבה, כי זה לא הרבה כסף, אני מוכן עם תביעה על ניצול על כל מה שהם קיבלו, על מיליונים! וגם נביא את ר, הבחורה שנתן אשל הטריד מינית, שתספר מה נתן אשל עשה לה ואיך סגרו את התיק נגדו".

כדי להשלים את התמונה ז'אן כהן, מעצב השיעור לשעבר של שרה, פרסם סדרת פוסטים בהם כתב על משפחת נתניהו: "משפחה גזענית", "לכו כפרה על המרוקאים", "שכל המנקות האתיופיות שעבדו עם שרה ידברו". לתכנית הצינור אמר כהן בתגובה: "הם מששים ומסיתים וזו התשובה שלי". יום שני אחה"צ, "הזמן הירוק" נסגר. אין התפתחויות בנושא תביעת הדיבה.

הידעת?
כסף לא גידל על העצים,
הוא גידל על הגג.

מגזר ציבורי
ומסחרי

מגזר חקלאי
ותעשייתי

מגזר
פרטי

אל תשארו מאחור, הצטרפו למהפכה!
**התקינו את המערכת הסולארית מבית אנרפוינט
ותנו לשמש לייצר עבורכם מזומנים**

ENERPOINT^{ISR}
אנרגיה סולארית

לפגישה ללא עלות
התקשרו עוד היום: ***8075**

אנרפוינט החברה המובילה בישראל לתכנון רישוי התקנה ותחזוקה של מערכות סולאריות

לנוחיותכם מימון מלא ע"י הבנקים בתנאים אטרקטיביים

למידע נוסף: www.enerpoint.co.il

* מתן ההלוואה בכפוף לאישור הבנק * מתאים לשטח גג של 70 מ' ומעלה
* בכפוף לתנאי ההסדרה של רשות החשמל, נתוני גג המבנה ולהסכם עם אנרפוינט * ט.ל.ח.

כנס העיתונאים לענייני חקלאות במקווה ישראל

עודד הון

◀ "בית המורים" הוא אחד המבנים ההיסטוריים בבית הספר החקלאי מקווה ישראל, שנבנה עוד בימיו של מייסד בית הספר קרל נטר, שבשנה הבאה ימלאו מאה שנה להקמתו. הכנס השנתי של אגודת העיתונאים לענייני חקלאות בישראל התקיים בשבוע שעבר דווקא בו, כדי לציין את סיוכום פעילות האגודה בשנת 2018 ואת שיתוף הפעולה בין אגודת העיתונאים לענייני חקלאות לבין עמותת אגריטק, העומדת להקים במקווה ישראל מרכז תצוגה וחינוך לחקלאות הישראלית.

אגודת העיתונאים לענייני חקלאות בישראל (ISRAEL ASSOCIATION AGRICULTURE JOURNALISTS) הוקמה לפני שלוש שנים במטרה לשמש מנוף תקשורתי להרמת קרנה ולשיפור תדמיתה של ישראל בעולם בנושאי החקלאות ולחיוזוק שיתופי פעולה בינלאומיים באמצעות חשיפת הישגיה של התעשייה הטכנולוגית החקלאית. הרעיון לשיתוף פעולה בין אגריטק לאגודת העיתונאים לענייני חקלאות נולד בגלל המטרה המשותפת של שני הגופים – להביא את שלל גווניה של החקלאות בישראל לכמה שיותר גופים חקלאיים, ציבוריים ופרטיים ברחבי העולם.

אגריטק ישראל עורכת כבר ארבעים שנה תערוכה חקלאית בינלאומית, שמטרתה להציג את היכולות הטכנולוגיות המתקדמות של ישראל לציבור הרחב, לממשלות מחוץ לישראל ולחברות עסקיות בינלאומיות. באגריטק הבינו, כי תערוכה במגרשי התערוכה בתל אביב, כל שלוש שנים, רחבה ורבת משתתפים ככל שלא תהיה, אינה משרתת מספיק את החשיפה שהחקלאות הישראלית זקוקה וראויה לה. הפועל היוצא ממסקנה זו הייתה ייסוד מרכז הדגמה קבוע של כל ענפי החקלאות בישראל עם דגש על הצדדים האגרוטכניים, שבהקמתו הוחל בשנה שעברה.

המשתתפים במפגש ביקרו בבניין הכינוסים של מרכז אגריטק, סמוך לגן הבוטני במקווה ישראל, ושמעו מפיו של רפי נבו, חבר קיבוץ גלאון, מנהל האגף הטכנולוגי באיגוד התעשייה הקיבוצית, המשמש גם כמנהל אגריטק, על השלבים בהקמתו: "בחרנו במקווה ישראל לאחר שביקרנו במספר כפרים נוער. אנו עומדים להקים מסכים גדולים שיתארו ויסבירו למבקרים, כל ענף וענף הקיים בחקלאות הישראלית. לאחר שילמדו את הנושא החקלאי בתצוגת המסכים על פי בחירתם, המבקרים יבקרו בענף החקלאי במקווה ישראל בו הם מתעניינים ויוכלו לקשור קשרים עם חברות החקלאות העוסקות בנושא החקלאי בקיבוצים, במושבים או עם גורמים פרטיים. מדובר במי קום קבוע הפתוח במשך כל השנה, שישם דגש על החדשנות, עבודות STARTUP ואגרוטכניקה. בנוסף, המרכז ייזום תערוכות, כנסים, ימי עיון והשקת גידולים, תגליות ומכשירים חדשים בחקלאות בישראל ויהווה מקום חשיפה מרכזי למבקרים בו מהארץ ומהעולם. במשאבים הכספיים להקמת המרכז משתתפים משרדי החקלאות, הכלכלה והחוזק והחברות החקלאיות העומדות להציג במקום". רפי נבו בירך את העיתונאים לענייני חקלאות בשם אגריטק ישראל ועמד על חשיבות אגודת העיתונאים בסיוע שחבריה מגישים בהפצת המידע על החקלאות הישראלית וחשיפתה בארץ ובעולם.

עדנה זיו, מנהלת מרכז הקבע של אגריטק ישראל, הוסיפה כי חדשנות המרכז תתבטא גם

לוח בחדר הכינוסים של מרכז התצוגה. צילום: יהודה חכים מרכז המשק במקווה ישראל

בכך שהמבקרים בענפי החקלאות במקווה ישראל יוכלו לצפות בזמן הביקור באמצעות האייפד או הסמארטפון שלהם בתצוגת המסך של הענף החקלאי בו הם מבקרים: רפת, גידול, מטעים, חממה, יערנות, כרם ועוד. משלחות מחו"ל ומבקרים מישראל יוכלו לבקר במקום מספטמבר השנה כשהתכנית היא שעד סוף שנת 2019 תושלם הקמת המרכז.

העיתונאים ביקרו בענפי המשק החקלאי בביה"ס בהדרכת יהודה חכים, מרכז המשק, שסיפר כי במקום לומדים 1,700 תלמידים בהם 250 ילדי פנימייה ובית ספר תיכון בשפה הצרפתית, בו לומדים בעיקר ילדי דיפלומטים. לתלמידי מידים הלומדים לבגרות חקלאית בחמש יחידות יש בחינה בכתב ובחינה מעשית בענף החקלאי בו הם עוסקים. בשנים האחרונות מקווה ישראל מתמודדת עם קשיים להשגת חקלאות הישראלית. מתוך ארבע בארות המים שמקווה ישראל מספקת לעצמה, נסגרה אחת עקב ירידת איכות המים ומכסת המים צומצמה מ-700,000 מ"ק ל-400,000 מ"ק. לאחרונה גם נגרעו מאות דונם של ארמה חקלאית לטובת הרכבת הקלה, כדי למנוע עליית האילון על גדותיו והעניין הובא לבג"ץ, אך נבלם בחוק ההסדרים.

ג'רי קלמן, לשעבר חבר קיבוץ כפר הנשיא, הנשיא היוצא של אגודת העיתונאים לענייני חקלאות בישראל, סיפר כי מספר העיתונאים החברים באגודה הכפיל עצמו מהשנה שעברה וכיום חברים בה עשרים עיתונאים ותחומי תקשורת אחרים. בשנת 2020 עומדת להתכנס בישראל המועצה של הפדרציה הבינלאומית של העיתונאים לענייני חקלאות (INTERNATIONAL FEDERATION OF AGRICULTURAL JOURNALISTS), בה חברים 30 חברים מארצות ברחבי העולם. את המועצה תארח האגודה הישראלית, המסונפת לפדרציה הבינלאומית. האגודה הישראלית קיבלה על עצמה גם לארח בשנת 2022 את הכנס העולמי של הפדרציה הבינלאומית הנערך אחת לשנתיים, בו מצפים להשתתפותם של קרוב לשלוש מאות עיתונאים מכל רחבי העולם.

אריה רגב, הנשיא הנכנס של אגודת העיתונאים לענייני חקלאות בישראל, שסיים לא מכבר את עבודתו כמנהל היחידה לקשרי חוץ במשרד החקלאות, הסביר כי האגודה עוסקת באמצעות חבריה בכתביה בנושאי חקלאות בערוצי התקשורת, פיתוח קשרים בינלאומיים עם ארגונים העוסקים בחקלאות, אירוח עיתונאים מחו"ל המבקרים בישראל והשתתפות בסדנאות מקצועיות. החברות באגודה, המלווה בתעודת עיתונאי בינלאומי מטעם הפדרציה הבינלאומית (IFAI) פתוחה לאנשי תקשורת שעוסקים בין היתר בקידום נושאי חקלאות לרבות אנשי שיווק, קיי דום מכירות ויוזמות חקלאיות. במידע בנושא ניתן לפנות לד"ר אל: ayke1952@outlook.com

אריה אהרונז"ל

אריה אהרונז"ל, סופר, עורך, מתרגם שירה וסיפורת, חבר בית אלפא, הלך לעולמו ביום חמישי שעבר והוא בן 96

אריה ורחל אהרונז"ל. צילום: דוד עינב

רו כעבור 3 שנים חזר לבית אלפא. במלחמת העצמאות גויס שוב, השתתף בקרבות ושירת כקצין תרבות בחטיבת הנגב.

בשנות ה-50 למד אריה מחדש את השפה הרוסית והחל לתרגם פואמות של פושקין ומיאקובסקי לעברית. בתחילת שנות השישים הכיר לקהל אוהבי השירה בישראל את צעירי המשוררים הסובייטיים שפעלו במחתרת תחת רדיפות ודיכוי המשטר. בין המשוררים הללו יבגני יבטושנקו, בלה אחמדוליינה ובולט אוקרדובה.

לב עשייתו של אריה היה תרגום נאמן למקור, עליו שקד 30 שנה, של כל כתבי שלום עליכם לעברית. מפעל זה היה כרוך בעבודה רבה של תחקיר, איסוף ונבירה בעיתוני התקופה, כדי לאתר את מכלול יצירתו של הסופר. על מלאכת כינוס ותרגום זאת אמר המשורר נתן זך, כי לו חי אריה בצרפת: "היה נמנה עם חברי האקדמיה ועם ענודי אות לגיון הכבוד למיניהם". עוד כתב כי באנגליה "היה מצט"ף לשון קונרי מיוזענו כאביר הממלכה לכל דבר". אריה הסביר, כי היה לו חשוב לתרגם לעברית דווקא את כתביו של שלום עליכם בשל ההון התרבותי שלהם. "במבט היסטורי, דומה כי המכריע בקיומו של עם, אלה נכסי הרוח שלו, שהם רצף וזכרונות. החוליות המקשרות בין דור לדור. בלי נכסי הרוח, בלי הזיכרון ההיסטורי – הקיום הוא קיימון".

אריה התבקש על ידי "יד שלונסקי" ו"ספרית פועלים" להוציא לאור יצירות מקור ותרגום מעיזבונו של שלונסקי. בנוסף תירגם יצירות רבות של סופרים ומשוררים מרוסית, יידיש ואנגלית. הוא ערך עשרות ספרים בספרית פועלים וכתב בעצמו מספר ספרים, ביניהם ספרו האוטוביוגרפי "מיומנו של מועמד לבגידה". שם הספר לקוח מהכינוי "מועמד לבגידה" שהעניק לו מנהיג הקיבוץ הארצי יעקב חזן, משום שמתח ביקורת על תגובתה האנמית של הנהגת הקיבוץ הארצי בפרשת הדיבה על אהרון כהן.

אריה היה איש שמאל מובהק, שמיד אחרי מלחמת ששת הימים חזה את האסון שהביאה על עצמה מדינת ישראל בעקבות הכיבוש. על כך זכה לגינויים מקרובים ומרחוקים, שחלקם, ברבות הימים הודו שצדק וביקשו את סליחתו. אריה היה נשוי 70 שנה לד"ר לתיאטרון, רחל אהרונז"ל, שהייתה מורה בסמינר הקיבוצים ומנהלת סמינר גבעת חביבה. יחד אתה ערך והכשיר לדפוס את יומני לאה גולדברג. לזוג נולדו שלושה ילדים, שמונה נכדים ושני ננים.

◀ אריה אהרונז"ל נולד ב-1923, באודסה. אביו, שמואל, היה חקלאי. אמו, מלכה, הייתה חניכת הסמינר העברי הראשון באודסה, מוסדו של יחיאל הלפרין, שלימדו בו בין השאר ביאליק וטשרניחובסקי. לימים היה האב שמואל אסיר ציון ולאחר שחרורו מבית הסוהר גורש לכפר נידח באוקראינה. מלכה האם הצטרפה אליו יחד עם שני ילדיה הקטנים, אריה וחביבה.

ב-1931 קיבלה המשפחה היתר לעלות ארצה. עד אז הם דיברו ביידיש ורוסית, אולם מהיום הראשון על סיפון האנייה שהפליגה לארץ ישראל, הודיעו ההורים לילדיהם, כי מעתה הם מדברים ביידיש עברית בלבד. אריה, שהיה בן 7, קיבל את הדרישה כמובנת מאליה והרוסית הורחקה ונשכחה ממנו כביכול.

עם עלייתה, השתכנה המשפחה בצריף בתל אביב, שעליו כתב אריה בספרו האוטוביוגרפי כך: "הצריף שבו התגוררנו חסר סידורים סניטאריים אלמנטאריים. בית שימוש – בור חפור בחצר, ברו המים בחוץ, התאורה בלילות – עששית נפט, הבישול – בפתיליה ובפרימוס, הרחצה בחורף – חימום פח מים על גבי הפרימוס ויציקה על הגוף בספל פח גדול. מקירות הצריף נשקפה אפוא הדלות, אך דבר אחד נמצא לו איכשהו תמיד תקציב: ספר עברי. כי הספר – ביטוי לגשמה היתרה. וכי שאין ספר, אין שכינה בבית".

בגיל 9 הצטרף אריה לתנועת "השומר הצעיר", לגדוד "השרה" צפון. תנועת הנוער הייתה עבורו עולם ומלואו, אלא שהשייכות לעולם המופלא הזה נגרעה בסוף כיתה ט'. הוריו, שחיכו זמן רב לזכות להתיישב כחקק לאים בארץ, הצטרפו אל מקימי יישוב חומה ומגדל – בית יוסף, בעמק בית שאן.

הפרידה מחברי גדוד "השרה" הייתה קשה. אריה ואחותו חביבה היו שני חברים מרכזיים בגדוד. חבריהם באו לבקר אותם מדי שבוע בבית יוסף ובערבי שבת חיפשו קן של "השומר הצעיר" לקיים בו פעולה. הקן הקרוב ביותר נמצא בבית אלפא. אריה, חביבה ואורחיהם מתל אביב, נסעו אליו מדי שבוע ברכבת העמק. כך נוצר הקשר הראשוני עם הקיבוץ, שבוגרי גדוד השרה יצטרפו אליו בעתיד כדי שלמה.

לימים חזרה המשפחה לתל אביב. אריה לא סיים מעולם 12 שנות לימוד. בכיתה י"א, התברר שאין די מריכים לתנועת השומר הצעיר. רוב חברי גדוד השרה עזבו את לימודיהם והקימו בתל אביב קומונה עצמאית, שחבריה פרנסו את עצמם ביום והדריכו בתנועה, בערים ובבילות.

חברי הקומונה חלמו על הקמת קיבוץ עצמאי, אך מוסדות הקיבוץ הארצי כפו עליהם את השלמת קיבוץ בית אלפא. בעקבות החלטה זו, כתב אריה תמליל לאופרה אלגורית שהלחין חברו מגדוד השרה, המלחין תיאודור הולדריים: הנסיכה הצעירה שדיקטרה (גדוד השרה) מתאהבת בעלם עצמאילוס (הקיבוץ העצמאי) אך אביה מלך הארצינים (הקיבוץ הארצי) כופה עליה להתחתן עם אלפוס הזקן (בית אלפא).

ב-1942, התגייס אריה לפלמ"ח ועם שחרור

סרטן. בוא נדבר על זה רגע

כאשר מתגלה מקרה רפואי אצל בן משפחה
ברגע אחד כל החיים משתנים.

לא נעים, אבל חייבים להגן על עצמנו

ביטוח מחלות סרטן, תוספת ייחודית לפוליסת הבריאות הקבוצתית
שתכין אתכם כלכלית למקרה של גילוי מחלת סרטן בקרב בני משפחה

ביטוח חקלאי
סוכנות לביטוח

**משקי
טכנא**
מקבוצת ביטוח חקלאי

לא מהססים, מבטחים את העתיד
טל: 04-8813816 משקי טוא – מיכל
מייל: OFFICE@MKB-TENE.CO.IL

"ממשלת ישראל: ניצחתם את החקלאים - נכנעתם לחמאס!"

מזכ"ל התנועה הקיבוצית, ניר מאיר, תקף בחריפות את הצעת ממשלת ישראל שהתפרסמה בשבוע שעבר, לפיצוי לחקלאי יישובי הגדר בעוטף עזה על קציר מוקדם של חיטה, על מנת שזו לא תישרף בטרור הקיץ.

"50 ש"ח עלובים לדונם חיטה שתיקצר מוקדם לפני שתישרף - זה המחיר?"

ניר מאיר: "ממשלת ישראל מפקירה את חקלאי ותושבי העוטף - והש"ד...שיישרפו! אין דרך אחרת להסביר את הפיצוי העלוב שהממשלה מציעה לחקלאי עוטף עזה שנאלצים לקצור מוקדם מדי השדות שעל גבול הרצועה לפני שטרור העפיונים ישרוף אותם בקיץ. 50 ש"ח עלובים לדונם חיטה שתיקצר מוקדם לפני שתישרף - זה המחיר? מה נגיד לממשלת ישראל? ניצ"ח. ממשלה שמעבירה כל חודש מיליוני דולרים לחמאס, משפילה את חקלאי העוטף ומנסה לחסוך על גבם כמה שקלים. בושע!"

בדברים שנשא בשבוע שעבר בכנס הנהגות המושבים, תקף מזכ"ל התנועה אישית את ראש הממשלה, בנימין נתניהו ואמר: "ראש הממשלה שמסתובב מארץ לארץ ומתגאה בפרה הישראלית, חוזר לארץ ושוחרט אותה". מאיר הוסיף ואמר: "אני גאה להיות כאן ולייצג את התנועה האחות. למדנו לשתף פעולה היטב ואף ידענו איך לא להסכים. המציאות בשנת 2019 מביאה לנו אתגרים אך גם סיכויים מחודשים. עלינו לנצל את ההזדמנות של הבחירות, לקדם את החקלאות ולייצב את המעמד של החקלאים. אנחנו חייבים לתחזק את המותג שנקרא - החקלאי הישראלי."

מטה התנועה התארח במועצה אזורית מנשה לביקור מטה מול מטה

בשבוע הקודם הגיע מטה התנועה הקיבוצית לביקור מיוחד במועצה אזורית מנשה, שם התרשמו מפעילות המועצה וזכו לסיור בהובלת ראש המועצה בקרית החינוך החדשה, במתקנים נוספים ובמפעל טיהור המים. את הביקור הוביל וארגן אייל אלקלעי - רכז אזור גרנות בתנועה הקיבוצית.

מטה התנועה הקיבוצית בביקור במועצה אזורית מנשה

המועצה האזורית מנשה הוקמה בשנת 1950, שטחה משתרע על 160 אלף דונם מיער מנשה בצפון ועד קיבוץ מגל בדרום, מקו התפר במזרח ועד חדרה במערב. במועצה מתגוררים כ-22 אלף תושבים, ב-24 יישובים בעלי מאפייני התיישבות שונים: קיבוצים, מושבים, כפרים ערביים ויישובים קהילתיים.

אילן שדה, ראש המועצה הוותיק, וכל אנשי המטה שלו ארחו את מטה התנועה והציגו את המועצה ויכולותיה המרשימות. בדבריהם של המנהלים במועצה חזר שוב ושוב המוטיב של היתרון הגלום בשיטותי פעולה.

לאחר ההצגה המפורטת של פעילות מטה המועצה, יצאו חברי מטה התנועה לסיור בקריית החינוך המרשימה שצמודה למועצה אשר חרטת על דגלה מצוינות בחינוך, ולשם כך משקיעה מחצית מתקציבה בתחום זה. לאחר הסיור המעניין בקריית החינוך, וב-

מתקנים נוספים שבקרבתה (אולם ספורט חדש, מרכז יום מועצתי לוותיקים וחדר כושר מועצתי מאובזר) הובילו אילן שדה וצוותו את המטה למפעל טיהור המים המרשים שהוקם ליד שער מנשה. מדובר במפעל מרתק, המטרה את כל מי הקולחין באזור (כולל העיר הנבנית חריש) ומספק מים בשפע ובאיכות מעולה לכל חקלאי האיזור. לסיום הביקור אירחו אנשי המועצה את מטה התנועה לארוחה במסעדת עירון הוותיקה והמוכרת, הסמוכה למחנה 80.

משלוח מנות לפורים - צרור מסורות ומנהגים חדשים וישנים וקריאת המגילה בסימן כוח נשי

צוות "כזה ראה וחדש", פיתח והפיק "משלוח מנות" של מסורות ומנהגים, חדשים וישנים, לפורים. במקביל לעוצמה ותשומת הלב שניתנת להמן הצורר הרשע, נציע קריאה חדשה במגילה העתיקה, המאירה גם את הכוח הנשי הטמון בה.

שאלנו מיהדות ארה"ב. השנה נצייר את אסתר וושותי על דגלים, ונעטר אותם בפעמונים. בכל פעם שנקרא את המגילה, ונזכיר את שמן של הניבורות, ננוסף בדגלון ונצלצל בפעמון. לא נבטל את הרעשן של המן, כמובן, אבל במקביל לעוצמה מה ותשומת הלב שניתנת לצורר הרשע, נציע קריאה חדשה במגילה העתיקה, המאירה גם את הכוח הנשי הטמון בה.

המנהג הזה מצטרף לשלל מנהגים, ישנים וחדשים שבחרנו לכלול בתוך משלוח המנות של "כזה ראה וחדש". מוזמנות ומוזמנים להוריד את הערכה, לקרוא על מקור המנהגים ועל האפשרויות לחידושם, ולבסוף - לבחור מנהג אותו תרצו לחדש בתוך המשפחות והקהילות שלכם/ן.

את החוברת ניתן למצוא ולהוריד באתר האינטרנט של התנועה הקיבוצית פורים שמח!

מה בעצם נחרט לנו בזיכרון מחג הפורים? הילולת השתייה? התחפורות? ואולי אפילו משלוח המנות? ומה עם הסיפור? סיפור החג? את מי אנחנו זוכרים משם? אחשוורוש? וושותי? מרדכי? המן? אסתר המלכה?

למעשה, כשאנחנו קוראות וקוראים את המגילה היום, אפשר לראות כי מדובר באחד מסיפורי העוצמה הנשית החזקים ביותר בתרבות היהודית. נשים מניעות את כל הסיפור. האחת ("ושותי הקירחת", זוכרים/ות?!) דרך הכוח לסרב, להינגד לסמכות ולצאת נגדה, פותחת את כל סיפור העלילה. השנייה, אסתר המלכה, נערה צעירה הבוחרת באומץ "ללבוש מלכות", ולבסוף מסובבת סביב אצבעה מלך, יועצים ושרים, ומצילה את עם ישראל. השנה החלטנו בצוות "כזה ראה וחדש" להנכיח את הכוח הנשי המניע את המגילה גם במנהג יפהפה, דגלנוי אסתר וושותי, אותו

העתיז של הבניה

MITEK.CO.IL

שיטת מייטק אידיאלית לבנייה הפרטית. ניתן לבנות בכל סגנון וצורה, קומה אחת או מספר קומות, עם גג שטוח או גג רעפים, בשילוב חומרי גמר שונים כגון טיח אקרילי, חיפוי אבן, חיפוי אלומיניום, גגות עץ נושני ועוד.

מהיר יותר בית פרטי דו קומתי בארבעה חודשים

מבודד יותר פי ארבע ויותר מקיר בלוקים סטנדרטי

מדויק יותר גמר ברמה הגבוהה ביותר

חזק יותר עמידות בכל רעידת אדמה, לא נסדק

ירוק יותר חומרים בריאים, מתמחזר במלואו

מייטק ישראל 09-8943999
רח' תלמים 1 מושב תנובות.

יום פתוח | רביעי 27.3.19 | 14:30-19:00

יזמות מעוררת השראה וצופית גרנט נפגשים באחוה

**אחוה, הסטארט-אפ של האקדמיה, מזמינה אתכם
ליום פתוח עם מפגשים מעוררי השראה בהשתתפות
צופית גרנט ופאנל מנהלים פורצי דרך**

15:00 – 16:30

צופית גרנט | "דלתות מסתובבות"

הרצאה מעוררת השראה הפורסת את פרשות הדרכים בחייה
וההחלטות שהיא קיבלה בכל אחת מהן.

17:30 – 19:00

פאנל מנהלים פורצי דרך בחינוך

בהנחיית מיכאל בן שטרית, סטודנט לתואר שני ויזם חינוכי
עם סיפור חיים יוצא דופן, שצמח בזכות האמונה באדם.

בהשתתפות:

מתן יפה | יזם ומוביל תכנית "כוכבי המדבר" לפיתוח מנהיגות במגזר הבדואי
שירין חאפי | מנהלת תיכון אורט בלוד
אהרון ספראי | יזם ומנהל מכללות רב-טק (השמת חרדים להייטק)
דורית נדלר | מנהלת בית הספר ניצני המדע ברחובות

ייעוץ והרשמה במשך כל היום

למידע ופרטים נוספים
new.achva.ac.il | *3622

להתאמות נגישות
negishut-kenes@achva.ac.il

קיבוצניקים, יש לכם חברת ביטוח משלכם. לא כדאי לנסות אותה?

מחפשים ביטוח רכב או דירה?

תכירו את ביטוח חקלאי.

חברת הביטוח שהוקמה על ידי הקיבוצים, ונמצאת בבעלותם.

וזה אומר שאנחנו שלכם ותמיד בעדכם.

במחיר. בשירות. בתביעות.

התקשרו עכשיו לקבל הצעה.
שווה לבדוק אותנו

03-3094595

www.bth.co.il

ביטוח חקלאי

כי בעצם זה שלך

ביטוח חקלאי אגודה שיתופית מרכזית בע"מ. תנאי ההצטרפות בהתאם לתנאי הפוליסה ובכפוף להליכי חיתום. * תנאי המבצע: המבצע בתוקף עד ל-31.7.2019. בביטוחי רכב ודירה - לכל המצטרפים בתקופת המבצע תינתן ההנחה לפרמיה של שנה (לא כולל ביטוח חובה ורכבים מעל 3.5 טון). בביטוחי חיים ומשכנתא - ההנחה תינתן לכל תשלומי הפרמיה המשולמים במהלך תקופת המבצע. ביטוח חקלאי רשאי להפסיק ו/או לשנות את תנאי המבצע בכל עת לפי שיקול דעתה.

הם באו עד חומה

במלאת מאה שנה להולדתו של אבא קובנר, נפגשנו עם מוקי צור לרגל צאת הספר בעריכתו: "הם באו עד חומה" - אבא קובנר - היומן, הכרוז, השיר". הספר יצא לאור בדצמבר 2018 בהפקה משותפת של מורשת, יד יערי ויד ושם. יעוץ מדעי והקדמה: פרופ' דינה פורת. תרגום מיידשי: דוד טננבאום. עריכה לשונית: עלית קרפ.

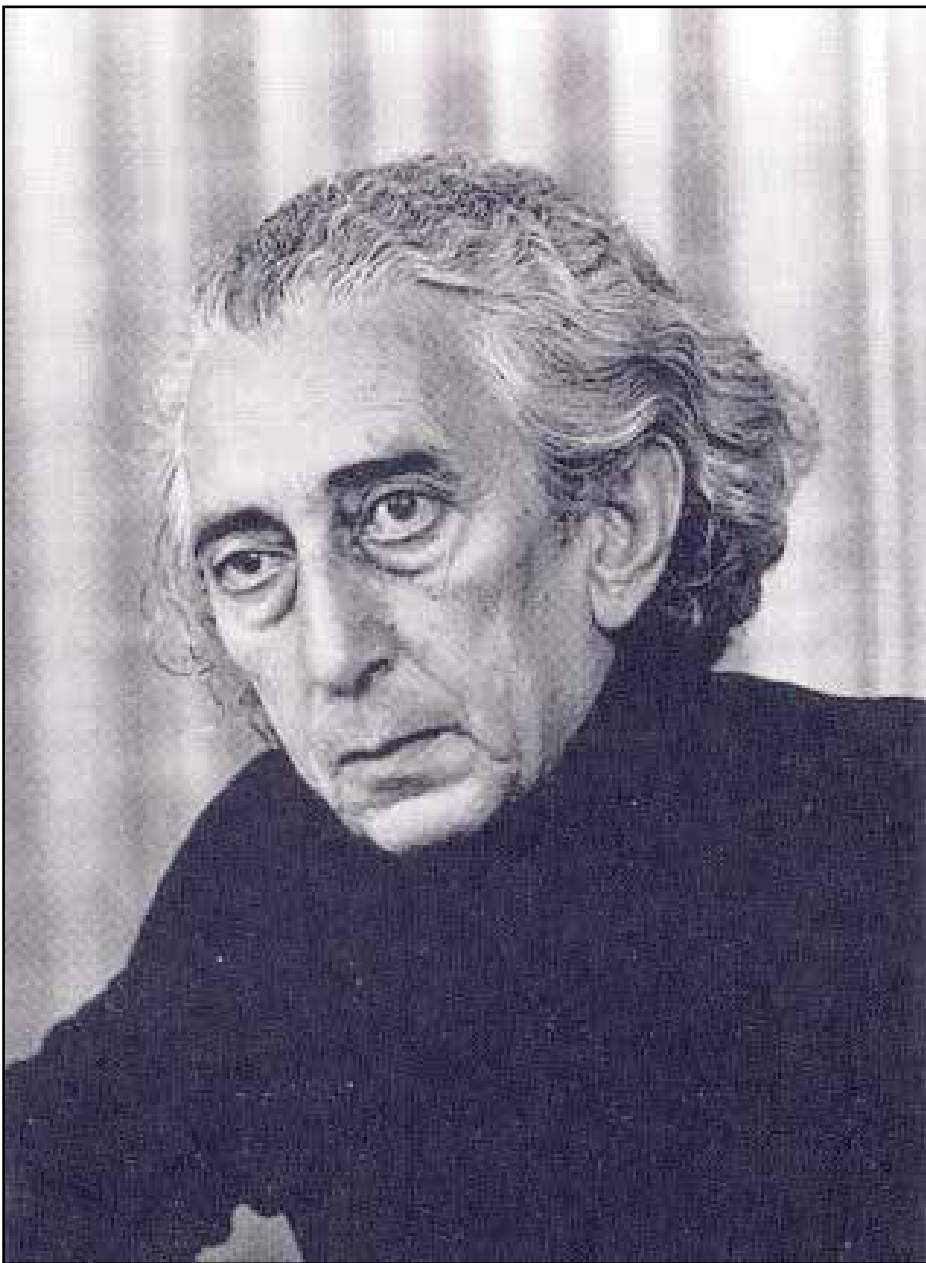
יובל דניאלי

בפתח הספר על גבי דף לבן נרשם:
מוקדש
לחסידי אומות העולם,
שנפגשו כאן
עם מורדי הגטאות
למפעל משותף
של קריעת אשליות
ומלחמה לתקווה.

אני אוהב ספרים חדשים. יש להם ריח מיוחד של דפוס אותנטי, שתמיד מייצר תחושה של בגדי חג. פעם ראשונה פותחים את הספר ומעלעלים בדפיו ה"טריים" שעדיין לא הוחתמו בכתמי הזמן. קל וחומר כאשר הספר מעוצב באסתטיות וחכמת הלב. כאשר העי" צוב מזמין קל יותר לגשת אל המילים. נעמי מורג עשתה מלאכתה בתבונה, גם כאשר המי" לים קשות וכואבות, הצורה הגרפית בה בחרה מקלה לעבור את הדרך. היא מצליחה לאוורר את הטקסט וליצור מתח צורני בין היש לריק. בין צרור המילים לדרך הלבן. פרק ראשון בספר מוקדש ל"לוח השנה של הזוועה". יומנו של קובנר הצעיר מתחיל ב־22 ביוני 1941 (יום פלישת הנאצים לרוסיה - מבצע ברברוסה) ומסתיים במאי 1943. היומן נכתב ביידיש והוא מוגש לקורא בגודלו (14X9 ס"מ), צור- תו וצבעו המקורי. דפי נייר מצהיבים כתובים בעט וגרפית, עם דגשים בצבע אדום של עי" פרון. שלושים עמודי היומן מוגשים בספר כמו היו מוצג ארכיוני - מוויאלי, ובכך מתממשים בצוותא גם תצוגה ארכיונית חזותית של היומן וגם תכנוני.

ביאור היסטורי של היומן ניתן ע"י ההיס' טוריונית טל כהן (אוניברסיטת ת"א) שהולכת בהסברה, עקב בצד אגודל, לאורך ציוני הזמן של קובנר. מוקי צור קושר בין יומן האימה, לכרוז (אל גלך כצאן לטבח) ולפואמה "אחותי קטנה" (ימי המנזר ע"י וילנה). שלושת הטק' סטים מקיימים בחיבורו של צור דיאלוג פנימי המשלימים זה את זה. פרופ' דינה פורת היטי' בה לנסח במילות ההקדמה קשר זה: "מתוך כל אלה מתבהר המבנה של הפרסום שלפנינו: הקדמה; 'לוח השנה של הזוועה' במלואו - מקור מצולם, תרגום ואחריו הערות; מסתו של מוקי צור, שבה משולב הכרוז במלואו, ולבסוף הפואמה 'אחותי קטנה' במלואה. שיאים אלה ביצירתו ובפעולתו רבות הפנים והעניין של אבא קובנר מוגשים לקורא במלאת מאה שנה להולדתו".

זהו הספר השלישי שמוקי צור עורך לכתביו של אבא קובנר. קרמו לו "לעכב את הקריעה"

אבא קובנר. ריאליסט נוקב ואיש חלום בעת ובעונה אחת

המראה של הפנקס הקטן הקפיץ אותי. פנקס מהימים הנוראים.

"אני מאמין כי הרצון לדלג על סיפור השואה כמו הצורך לטבוע בו נותרו מהפתויים הבלתי אפשריים וההוטאים של ימינו. אדורנו, ההוגה היהודי הגולה בארצות הברית, טען כי אסור לכתוב שירה אחרי אושוויץ, אך לדעתי אין ברירה. תמיד זה יהיה או מאוחר מדי, או מוקדם מדי, אך חיוני. הסיפור הזה תמיד יהיה מחוץ להיסטוריה ובתוכה בעת ובעונה אחת. הוא לא יכול להיות בהיסטוריה כי ההיסטוריה מסבירה, מסדרת, פורשת מקום וזמן. והאירוע הזה חורג מקווי המתאר שבו יש הסברים, תה' ליכים ואירועים המובילים אחר לשני. כאן הרוע חורג מכל אלו. מצד שני אי אפשר להי' פוך את השואה לפלנטה אחרת בגלל שעמדה כזו משחררת את הנאצים ואת ההשמדה מדיון אנושי מחייב.

"בפסקתו האחרונה של יומן האימה של אבא קובנר, מצאנו תיאור כיצד מחוגי הזמן נעצרו. כיצד השעון הפך נכה, כיצד נותרנו רק עם הזיכרון. בעיניי זהו תיאור קיומי של אובדן המקצב ההיסטורי. עיסוקי בהיסטוריה מעוררים אצלי הרבה פעמים חשק למצוא בה פרקים המסוגלים להפוך מהיסטוריה לזיכרון אליו חוזרים וחוזרים כפי שאנו חוזרים במ' עגל השנה. זיכרון שמערים עלינו וטוען כי הזמן לא מצטבר לקו אלא חוזר במעגליות על עצמו. ואכן בהרבה פרקים בהם אנו עוי' סקים אנו מוצאים הדים חוזרים ללא סדר או מטרה. כל פעם שמתפללים, מתאבלים צוח' קים, מביאים ילדים לעולם יוצאים למלחמה אנו שבים על עקבותינו בצורה לא מסודרת וחשובה. יש רגעים היסטוריים, שההיסטוריה נאלמת ומחוגי הזמן נעצרים בזיכרון משום

בעיניי אמיצה מאד. בונה מהספרים והעלילות יצירה אדריכלית אמנותית. דומה למלחין של מוסיקה, של המנון ותפילה, ביטוי לשמחת חבורה, ליצירה של קהילה, וליגון של יחיד."

המפגש עם שירתו של קובנר

מוקי צור: "אחרי מותו של קובנר, נתנה לי משפחתו להוציא ספר בפרוזה מעיזבונו הספרותי. לא אמרו לי למה הם מצפים, מה צריך לכלול ומה לצנזר. באקט של אמוץ מפ' חיד פגשתי את עולמו. אז לראשונה קראתי את שירתו החידתית. היא ביטאה בסדר אס' תטי קשוח של מראה האותיות והמילים עולם מנופץ שמסרב להישבר. ב־1940 כתב באחד משיריו הראשונים שאם הוא היה משה הירוד מסיני ורואה את העם הזובח לעגל הוא לא היה שובר את הלוחות אלא מאמץ אותן לחיקו ביתר חוזקה. בשירתו שברים למכביר אך גם בתים בנויים היטב.

"אני לא הייתי וגם היום אינני איש שירה. אך בקסמו נשביתי ושבתי אליו פעם אחר פעם. כך הוצאתי את הספר לעכב את הקרי' עה. עד היום אני משוכנע שהיה מגיע לו עורך טוב ממני."

הספר "הם באו עד חומה", מה הוא נושא עמו?

"קטעי הספר 'הם באו עד חומה' התגלו לי באופן לא מסודר. ראשון היה כרוז המרד שידוע לרבים. הוא הפך חלק מהליטורגיה היהודית. את השירה 'אחותי קטנה' הכרתי אך לא הבנתי ולא ידעתי מה היא מתארת. את יומן האימה לא הכרתי. לפתע התגלה היומן ששכב בעזבונו ע"י בתו שלומית, אשר הרא' תה לי אותו. אני לא מדבר וקורא יידיש, אך

(1998) וספר השירים שכתב אבא לבתו "לבשי אורך שלומית" (2017). בעצה אחת עם יונת רוטבין אשר על הוצאת הספרים של ידיערי ומורשת, החלטנו לראיין את מוקי צור על בחירתו באבא קובנר כמושא לעריכת כתביו ושיריו.

מתי לראשונה נפגש עם אבא קובנר ?

"נפגשתי לראשונה עם אבא קובנר בימי 'שיח לוחמים'. הוא השתתף באופן פעיל בשי' חה בעין החורש. כשאני נזכר בשיחה ההיא אני רואה כיצד קראו אותה אנשים שונים וכיצד ראו את אבא קובנר המשתתפים בשיחה.

"בשיחה שקיימתי עם בתו של המשורר אלישע פורת בן עין החורש, היא סיפרה לי כי הוא התרשם שאבא קובנר ריחף מעל הנר כחים ולא היה קשוב להמיית הקושי שעברו הלוחמים במלחמה ההיא. לא ברמה של הקיום האנושי ולא ברמת הדילמות המוסריות. שנים יותר מאוחר הגעתי לעין החורש. אבא כבר לא היה בחיים ואלישע אמר לי אז: כמה טוב עשי' תם שלא פרסמתם את דבריי בשיחה. נחרדתי ופניתי לעורך 'שיח לוחמים' אברהם שפירא שאצלו נשארו ההקלטות של השיחה והוא סיפר לי ולאלישע עצמו, שהוא ברק ואלישע לא הוציא הגה בשיחה...

"לרבים מאתנו הייתה בעיה אחרת עם דב' ריו של אבא באותה שיחה. הוא לא היה בטוח כי זו המלחמה האחרונה. הוא טען שאולי בעוד ארבעים שנה, כמו בתנ"ך, תבוא עוד מלח' מה...לרבים מאתנו זו הייתה שעה שהתמימות פרצה לה. הם האמינו שאחרי מלחמה כזו הע' רבים לא יפנו שוב למלחמה. הם רצו לספר לדורות הבאים, שלא יפנטזו כי המלחמה היא גן עדן משחרר מכאב, אלא זו עמידה מול די' למות מוסריות. חשבנו כי יש לספר את סיפור המלחמה כדי לחסן את הנוער שיבוא אחרי' נו מאידאליזציה של המלחמה, מרצון לראות בה רגע כל כך יפה המשחרר אותנו מאימת היומיום בו אנו משחיתים עצמנו לדעת.

"אבא קובנר עצמו כתב כי הוא ראה במלח' מת ששת הימים מלחמה ראשונה בה היהודים בכוחם מנעו חורבן ושואה. שלושה פירושים על אמירה אחת. זו הייתה היכרותי הראשונה עם אבא קובנר...

"קומתו לא הזכירה את עלילותיו אך פניו כן. הוא היה נמוך מדי אך פניו ביטאו קשרים עם חוט נסתר וקוסם. וכשדיבר הרגשתי את כוח הקסם במודע לכוחו ולחולשתו גם יחד. הוא היה ריאליסט נוקב ואיש חלום בעת ובי' עונה אחת. בזמן שתכנן את בית התפוצות היו לנו שיחות. החוברת הכחולה אם אני זוכר נכון, אותה חוברת שכתב לתכנון הבית, נראתה

75 לשואת יהדות הונגריה

בפברואר 1945 כבש הצבא האדום את בודפשט והסיר את איומי המוות מעל היהודים שנותרו בחיים. מקהילה מפוארת אשר מנתה אך שנה לפני כן סביב 800,000 אישה, איש וילד, שרדו 120,000 בלבד

הריכוז בפולין. מדובר בערך ב־500,000 נפשות, גברים, נשים וילדים. באוקטובר אותה שנה "חתך" הצבא האדום המתקדם במהירות מערכה את קווי הרכבת בין הונגריה ופולין ובכך נמנע מיהודי בודפשט גורל אחיהם מה־פרובינציה.

באוקטובר קרה עוד דבר שהשפיע מיידית על חיי היהודים: הורטי, אף כי היה למעשה מחוסר כל כוח פוליטי והוחזק במעצר בית, הודיע בנאום לאומה בשידור חי ברדיו, שהונגריה יוצאת מהמלחמה והכריז על הפסקת אש נפרדת עם בעלות הברית. זה קרה, כשהצבא האדום כבר חצה את גבולה המזרחי של המדינה והחל להתקדם במהירות בכיוון מערב. תגובת הגרמנים הייתה מיידית והחליטו גם במקרה זה: הם אסרו את הורטי, פיזרו את ממשלתו והעלו לשלטון את "מפלגת צלב החץ", המקבילה ההונגרית של המפלגה הנאציונל־סוציאליסטית. כעבור שבוע הוקם הגטו עבור יהודי בודפשט. היו אז ברחבי העיר ככל הנראה כ־300,000 יהודים, מפוזרים במאות "בתים מסומנים".

עם הקמת הגטו הוצאו כולם מבתיהם והובו לו לאורך רחובות העיר עם ידיים מורמות למעלה, אל הגטו, כשקהל רב, בחלקו אדיש ובחלקו מריע צופה בהם מהמדרכות שלאורך המצד העצוב. החיים בגטו היו מטבע הדברים קשים. מיעוט קטן מהנשים, בעיקר אלה עם תינוקות הוצאו ל"בתים מוגנים", שהיו תחת הגנת הצלב האדום השווייצרי. היו כמה עשרות בתים כאלה ברחבי העיר. בתוך הגטו לא היו רציחות המוניות, אבל רבים מתו ממחלות, מרעב, מרציחות שרירותיות שנעשו בידי כנופיות "צלב החץ" שהטילו את מוראן על הגטו. בדצמבר אותה שנה, הצבא האדום שם מצור על בודפשט והחלה הפגזה והפצצה של 24 שעות ביממה שפגע בכל רובעי העיר. השלטון המרכזי התערער לחלוטין וכנופיות בריוני "צלב החץ" החלו להוציא קבוצות של יהודים מבתיהם, הצעידו אותם אל גדת נהר הדנובה החוצה את העיר וירו בהם על שפת המים. אלפים נרצחו כך.

בפברואר 1945 כבש הצבא האדום את כל העיר ובכך הסיר את איומי המוות מעל היהודים שנותרו בחיים. מספר השורדים היה בסביבות 120,000. זה מה שנותר מהקהילה המפוארת של יהודי הונגריה, אשר מנתה אך שנה לפני כן סביב 800,000 אישה, איש וילד. אותם 680,000 נפשות אשר נרצחו על ידי הנאצים ומשתפי הפעולה ההונגרים, היוו חלק מקורבנותיו של טירוף גזעני ולאומני אשר אחז בעם הגרמני וגרר אחריו גם רבים מהעמים אותם כבשה גרמניה הנאצית באותן השנים האפלות. אכן, עלינו ליכור מה יכול לגרום טירוף כזה כשהוא אוזח בעם, יהיה נאור ומתקדם ככל שיהיה.

יונתן פלד, קיבוץ מעברות

יונתן פלד

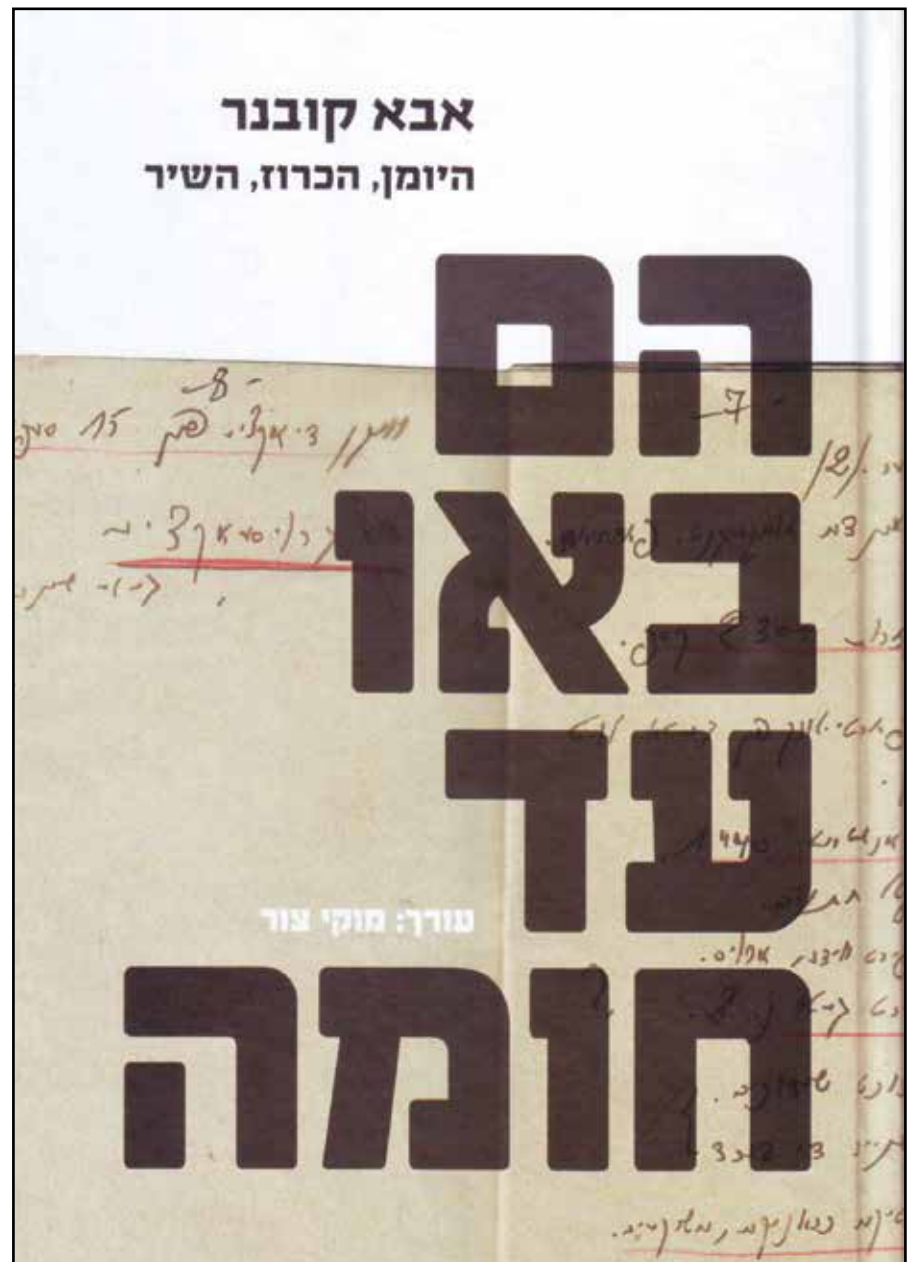
ב־19 במרץ 1944, בדיוק לפני 75 שנה התחילה שואת יהדות הונגריה. באותו מועד חיו ברחבי המדינה כ־800,000 יהודים. כעבור שנה, בפברואר 1945 נותרו מהם בחיים כ־120,000. כמעט כולם בעיר הבירה, בודפשט.

בשונה ממרבית הקהילות היהודיות האחרות ברחבי אירופה, השמדת יהודי הונגריה על ידי הנאצים לא נערכה לאורך תקופה ממושכת. היא החלה באמצע מרץ '44 עם כיבוש המדינה על ידי הצבא הגרמני. לקח פחות מחודש ימים ממועד זה עד שכל היהודים שחיו ברחבי הארץ הצטוו לעזוב את דירותיהם ולעבור למקומות בהם הוחלט על ידי השלטון החדש שעליהם לגור: בבודפשט הם נאלצו לעבור ל"בתים מסומנים" שכמה מאות מהם היו מפוזרים ברחבי העיר, ומחוצה לבירה – הם רוכזו בגטאות אזוריות.

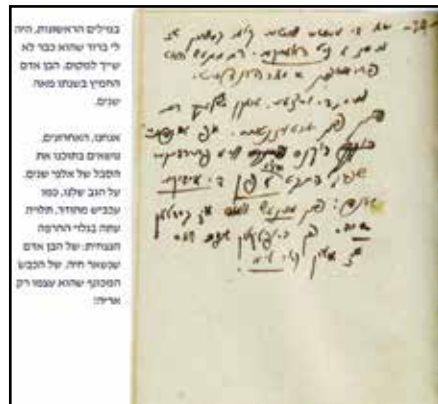
הייתי אז כמעט בן 7. נסעתי עם אמי בחש"מלית לבית הספר. כשעברנו ליד אחת הכיכרות בעיר, ראיתי שני טנקים עומדים באמצע הכיכר. לפני כן ראיתי טנקים רק בסרטים. אמא פלטה בפנים מודאגות: "אוי, הגרמנים נכנסו".

הונגריה הייתה בעלת בריתה של גרמניה במלחמת העולם ומיטב צבאה נלחם שכם אל שכם עם הצבא הגרמני מול הצבא הסובייטי בחזית המזרחית. בראשית '44, בעקבות אובדן עשרות אלפי חיילים, הצבא ההונגרי חדל מלהילחם בצבא האדום, הניח את נשקו והשאיר "חור" של 150 ק"מ בחזית הגרמנית. הגרמנים המוועזעים הגיבו באופן מידי בכיבוש שיר של המדינה אשר הייתה בעלת ברית תה ובפרוק צבאה מנשקו. את מיקלוש הורטי, המושל־הדיקטטור של הונגריה הם שמו במעצר בית. הורטי היה אנטישמי לא קטן, כמו רוב האליטה ההונגרית ובשנות שלטונו (מאז 1921 ועד 1944) נחקקו בהונגריה לא מעט חוקים שהיפלו את היהודים לרעה (למשל "נומרוס קלאוסוס", החוק הידוע שקבע כי אחוז התלמידים היהודים במוסדות האקדמיים לא יוכל לעלות על האחוז שלהם באוכלוסיה הכללית, הייתה המצאה הונגרית). למרות כל זאת, כשהיטלר לחץ עליו להעביר לידי הנאצים את האוכלוסייה היהודית במדינה – הוא סירב. "לא אתן לו את היהודים שלי" הוא אמר.

הורטי איבד את כוחו והשפעתו עם השתלטות הצבא הגרמני על המדינה ולאחר מכן הגרמנים יכלו לעשות ככל העולה על רוחם. אחד הצעדים הראשונים שהם עשו היה מינוש מידי של תוכניתם לחסל את הקהילה היהודית בהונגריה. בין אפריל לאוקטובר 1944 רוכזה כל האוכלוסייה היהודית שחיה מחוץ לבודפשט, עיר הבירה בעשרות גטאות אזוריות ומשם היא נשלחה להשמדה במחנות

כריכת הספר. יומן האימה, כרוז המרד, הפואמה "אחותי הקטנה"

דף מתוך היומן

ראייה אפוקליפטית של מצב האנושות וכי תשובה לה ניגשים לטבע בגישה ישירה וצ' בעונית".

מי הוא אבא קובנר בעיניך ?

"אבא בעיניי היה היורש האמיתי של ביאליק, בנאי התרבות העברית אך בנסיבות שהשתנו באופן דרמטי: אבא קובנר ממשיך את המפעל בעולם שלאחר השואה ואחרי יצירת מדינת היהודים. כפי שידוע לכם אי־נני צעיר ולכן הבטחות לא אוכל להבטיח אך בהחלט ארצה לשוב אל אבא קובנר עוד ועוד".

מוקי צור כבר מזמן בן בית ביד־יערי. חבר מהצוות בהתנדבות. נכון לכל בקשה ושיתוף פעולה. ב"דוומה" שלו כמה וכמה פרויקטים משותפים ועוד נכוננו לנו מסעות בצוותא. תודה למוקי על המילים המבהירות ועל כל מה שהוא עמל למען להוציא לאור את מה שנחבא בין המגירות והמדפים, וביניהם יומ־ניו של אבא קובנר.

שאין להם כוח לתכנון, לקבוע מטרות, לנסות ולהצליח או לשגות. אין להם זמן מורקם ומאוחר. הכל קורס תחת האסון, הפשע האנושי וחוסר האונים. יש שכחה שנובעת מתוך רצון לזוז קדימה. אך יש שכחה שנובעת מתוך שקיעה, מתוך דממה מתוך אובדן התקווה להר אנושי. היומן מסתיים בתיאור המצב הזה שהאנטיטה לו הוא הכרוז. בכרוז יש אקטיביות, הכרעה, שיקול היסטורי הנובע מאחווה והר מוגבר.

"תוך כרי גילוי היומן קיבלתי מתנה מיוחדת. רשות לפרסם את שירי של אבא קובנר לבתו שלומית. שירים אלו שכתב לבתו הם שירים אחרים משיריו של קובנר. הם נכתבו מתוך ידיעה כי הוא כותב אותם לבתו, נערה בארץ ישראל. הם שירים ופשוטים, לא יהלומים כשאר שיריו של אבא קובנר. אפשרות הדיאלוג האוהב פרוש עליהם. לא מתוך טיפוס על קירות חלקים וסדוקים של המודרנה. הם יותר שייכים לשירת הקרקע והחברה אותה ניסה לבנות בלי לשקר לא לעצמו ולא לחבריו. שירים אלו שמומחה לספרות קטל אותם בגלל פשטותם וקרבתם אל ספרות ההקדשה, נראו בעיני לא רק כשער לשירתו של אבא הם מתנה לגיל הנעורים ושירים שניתנים לזמר פשוט.

"חברי תנועת הבוגרים של השומר הצעיר אכן הכינו בהשראת שירי אבא לשלומית תכנית מרגשת של שירי אבא קובנר בה לחנתם ובביצועם. שוב מתגלה המתח הרב שביצירתו הספרותית. את אותו מתח מצאתי גם ביצירתו של מיכאל בנו הצייר. ציוריו של מיכאל בנו ממשיכים מסורת זו שבצד

חברות ותיקות מספרות

צפרירה שחם-יקון, חסד נעורים, אפעל ירושלים:
הוצאת יד יצחק טבנקין ויד יצחק בן צבי, 2018, 354 עמודים

דן יזהב

הספר מהווה סוגה ספרותית, היסטורית וסוציולוגית ייחודית, שכן הוא ערוך מקיטעי יומנים, גורי פתקאות של חברות ראשונות בעין חרוד, שחושפות את מצוקותיהן ונבכי נפשן בתקופת העלייה על הקרקע בתחילת שנות העשרים של המאה הקודמת. חברות בודדות שהקרישו את עלומיהן לעמל כפיים בחקלאות ובשירותי "החצר" ולחברה הקומונלית ("הקבוצה"), מצאו זמן ומסתור אינטימי כדי להביע את עצמן, לצד יומנים של נשות מנהיגים ומנהיגות הקבוצה בפני עצמן.

מ. כלומה כותבת: "באנו לארץ אנשים צעירים מאוד, בלי עול משפחה, אבל גם בלי הורים, שישמרו עלינו, הבדידות איומה מסביב, זרות הצבע, הטבע והנוף..." רחל רוזנפלד כתבה ביומנה: "תקפה קרחת גם אותי. חום, ירידה, שוב חום, התעלפות, סימנים מובהקים של קרחת צהובה... אישה – גם היא עובדת במשק, אישה – גם היא מקיימת את עצמה, משהו חדש, אחר, היה כאן." "אמנם דרושים היו כוחות שלא היו לנו. אזי חופרת,

למשל בורות, לזיתים, מכוש נתקל כאבן גדולה, לא לכאן ולא לכאן." "לחברות 'המהגרות' שבקבוצתנו מטרה אחת: לחם לאכול. בעבודת הגן אין להן שום קדושה. הן סובלות רעב, אין להן חדר, לא בגד, לא נעליים..." "שלושים שנות עבודה בארץ, שקשרו אותי אליה, קשר נפשי בלתי ינותק, עמה ועם האדם בה. כל נעורי שוקעו בה. היכן אתם נעוריי?"

שרה יצקר כותבת: "בשנים הראשונות להיותי בעין-חרוד, לא הכרתי היטב את החברים, רק מעט מאוד השתתפתי באספות ולא נהניתי מן החיים הציבוריים שבחברתנו ולא מן השמחה והריקודים..."

יומני עין-חרוד בכלל ומסמכים ותכתובות של החברות הבודדות, חושפים באכזריות רבה את קשיי העלייה וההתאקלמות הראשוניים בגבעת-קומי. הפתקאות הנסתרות מוכירות את קובץ "קהליתנו" (ירושלים: יד יצחק בן צבי, 1988), את היומנים הפתוחים בקריית-ענבים, ביפעת, קבצי "השומר" ו"גדוד העבודה".

המציאות של נשות המנהיגים בעלייה השלישית גם היא נחשפת, לאחר שחיהן הפרטיים והמשפחתיים היו נסתרים מעיני כל. כך

נשותיו של ברל כצלנסון, אשתו של שלמה לביא (לבקוביץ'), חיו הפרטיים של אהרון דוד גורדון, צבי שץ ועוד...

כאמור, הזרם החודרני בחקר תולדות ההתיישבות לא מסתפק בכתבי המנהיגים, אלא מנסה לחפור לחיי הפרט היום-יומיים ומשם ללמוד על תהליכים חברתיים והיסטוריים.

ישנם בספר "חסד נעורים" גיי לויים שלא נחשפו עד תומם, החיים הקודמים לעלייה לארץ, הניידות הרבה בין כפרים, מושבות, חוות חקלאיות, קיבוצים ועד העלייה לעין-חרוד. כיצד חוו החברות הרווקות והנשואות את המאורעות ואת ההתנכלויות השונות למשקן הצעיר. בעשרים המחברות שנחשפו, נכתבה היסטוריה וסוציולוגיה אישית, המצביעה גם על מצב החברה הקיבוצית באותן שנות בראשית.

מוקי צור כתב במבוא, שחשיפה אינטימית שכזו, מצביעה על אומללותן של החברות הצעירות, שלעיתים גרמה לעזיבת הקבוצה, לירידה בוראות של חוו החברות הרווקות והנשואות את המאורעות ואת ההתנכלויות השונות למשקן הצעיר. בעשרים המחברות שנחשפו, נכתבה היסטוריה וסוציולוגיה אישית, המצביעה גם על מצב החברה הקיבוצית באותן שנות בראשית.

מוקי צור כתב במבוא, שחשיפה אינטימית שכזו, מצביעה על אומללותן של החברות הצעירות, שלעיתים גרמה לעזיבת הקבוצה, לירידה בוראות של חוו החברות הרווקות והנשואות את המאורעות ואת ההתנכלויות השונות למשקן הצעיר. בעשרים המחברות שנחשפו, נכתבה היסטוריה וסוציולוגיה אישית, המצביעה גם על מצב החברה הקיבוצית באותן שנות בראשית.

מה שטוב לפילים

"מה שטוב לפילים" מאת מרגלית בר לב, בהוצאת הספרים "אוריון", הוא רומן המציב תהיות לגבי צדקת הדרך והתנהלות ההנהגות בישראל, לאורך כל שנות טרום המדינה ועם הקמתה, דרך הכיבוש וההתנחלות. אולי אפשר היה, ועדיין לא מאוחר, לפעול אחרת. הוא גם מציג דרך הבראה וריפוי ושיקום היחסים עם ערביי הארץ הזאת ועם אלה שבשכנות: דרך לשלום. זהו ספרה הראשון של מרגלית בר לב (66), אם לשלושה ילדים, תושבת הוד השרון. פרסמה שירים במדורי התרבות ו"עיתון 77", רצוניות על ספרי שירה ופרווה ומסות.

מתוך הטקסט שעל גב כריכת הספר: "למחרת, בבוקרו של יום השבת, ולא בסתם עוד 'בוקר אחד', לא הקיץ אבא שלי משנתו, שלא כמנהגו. מתוך חשש גדול, הצצתי לחדרו כבר מוקדם בבוקר, שעה שרגיל להתעורר בה. מוטל היה על גבו אלכסוני, כמעט נשמת מהמיטה... כשהתעורר לבסוף – לא יצאו המילים מפיו".

שְׁלוֹמוֹן הָרְטֶפֶלְדִּי הוא אידיאליסט – התגשמות הציוני והחלוצי הישראלי. אביו, נעלם עוד בהונגריה, כשהיה בן תשע, ולא נודעו עקבותיו. שְׁלוֹמוֹן מתגורר בין הריסות חייו, ובין זהויותיו: קצ'קוּעוּ בשואה, ולאחריה, במלחמת השחרור – כשהוגדר והונצח כ'בוגר'. המסתורין על אודות היעלמותו המתמיהה של אביו רודף אותו כל חייו, והחיפושים אחריו שזורים בחיי

שְׁלוֹמוֹן באירופה ובארץ, עד הסוף המפתיע. טראומות החלל והחסר מתנקזות באומנות: שְׁלוֹמוֹן יוצר ויטראז'ים מזכוכית צבעונית. שתי יממות מיטלטל שְׁלוֹמוֹן בן ה-93 בין חיים למוות, אך אלו גם טלטלות חוב

קות עולמות ותרבויות ותקופות הרות אסון. צומת של רוחות העבר העתיקות – מערש היהדות והעולם, הנשורות ברפאים של השואה, השמד והחורבן ובהקמת מדינת ישראל – הנושק לעידן של הכרעות קשות וחרדות לעתיד... מרגלית בר לב: "הספר שלי הוא קריאת השכמה: לפקוח עיניים. לא להיות עיוורים, ולא להתעלם ממה שקורה במדינה. לראות את השתלטות הרת על המדינה. השתלטות היהדות המשיחית על היהדות הדתית. יהדות שאונסת את המדינה 'משיח' – עכשיו. להקמת בית המקדש – עכשיו. לחיות בארץ ישראל השלמה, עד הפרת והחירקל – עכשיו. השתלטות על מוסדות המדינה – עכשיו. שהחוק היחיד מבינתם הוא הציוני האלוהי, כפי שהם מבינים אותו, ולא חוקי מוסדות השלטון במדינת ישראל. הייתי מעוניינת שהקוראים ייהנו מהספר, מהרומן. שיתרשמו מן העלילה הראשית, מעלילות המשנה, מן הדמויות, מן הדגשים המובעים, דרך המטאפורות, המוטיבים, והחזרות שברומן. וכמובן, שהיה רומן יגרום לאנשים לחשיבה מחודשת לגבי התנהלותנו כאן במדינה, מאז החלה ה'שיבה' לארץ ישראל. שיעלו בהם תהיות, ספקות, בדבר 'הדבר הנכון' – שיש לעשות היום – לתיקון העוולות שנעשו כאן, נאמר במאה השנים האחרונות. מן פסק זמן לעשיית חשבון נפש, לחשב מסלול מחדש".

פק"ק 3

פסטיבל הקולנוע הקיבוצי השלישי, ייערך בין ה-4 ל-6 באפריל, בהיכל התרבות מנשה בגן שמואל. "שלושה ימים של סרטים על הקיבוץ מפגשים מרתקים עם יוצרים בני קיבוץ. סרטי טרום-בכורה, תחרות הפקת סרטים שיצולמו במהלך הפסטיבל, סרנאות אנימציה לילדים, חגיגת 20 שנה ל"מבצע סבתא" חומרי ארכיון נדירים, מפגשים עם חוקרי קיבוץ וקולנוע, תערוכות צילומים מהווי הקולנוע בקיבוץ הישן, מפגש אמן עם חמי רודנר, קולנוע צעיר וותיק, שהמשותף לכולם הוא ריח הרפת". הפסטיבל נערך בחסות קיבוץ גן שמואל, יד יערי, קרן חבצלת, יד טבנקין ומא. מנשה. פרטים: 04-6177311

ק.מ.ס ציוד טכני בע"מ

איכות ושירות לנסיעה בראש שקט

החל מ- **25,000 ₪**
כולל מע"מ

אנפה

עגלת העמסה חשמלית

נבולה - רכב בנזין
חדש בשוק

דוכיפת

לפרטים נוספים: www.kms.co.il משרד: 03-9328959 מייל: infokms100@gmail.com
בן 054-4203015

הרכבים הינם רכבים תפעוליים המותרים לשימוש בשטח תפעולי בלבד

Be creative

בארי, צלמת חובבת

עם **סדדו**, דבר לא יעמוד
בינך לבין התחביבים שלך

היחיד שמוכר ומאושר
לשימוש כמזוודת טרולי
הניתנת להעלאה למטוס!

היחיד שנכנס בקלות לכל
תא מטען ברכב ולתא
הנוסעים במטוס!

היחיד שמתקפל לגודל של
מזוודת טרולי בתוך שניות!

movinglife™
life changing solutions

להתנסות התקשרו: *6126 • www.movinglife.com

המסע הרוחני בשביל ישראל ששבר את כל הדעות הקדומות

נירית הלבני, ילידת קיבוץ מנרה, כתבה ספר מרתק על חולה ALS שבוחר לסיים את חייו בתום מסע בשביל ישראל, ופוגש בדרך צעיר דתי שיוצא למסע בעקבות אהבה בלתי אפשרית. המפגש ביניהם יחולל שינוי וכל אחד מהם יגיע אל סוף מסעו שונה ואחר מהאדם שהיה בתחילתו

שוחחתי והם נתנו לי הרבה מידע לספר".

"ההליכה בשביל לקחה אותי למקומות של הליכה כדרך תרפויטי" אומרת הלבני. משהו שמוציא אותך מתוך עצמך. בשביל ישראל רואים את ארץ ישראל היפה. יש שם המון עזרה הדדית. בספר שלי יש מקום שבו חוגגים חתונה חברתית בנחל עמור. זו תופעה שמאוד רווחת בשנים האחרונות בישראל. מצד שני, עמיחי, הגיבור הדתי, ממנה לחתונה אורתודוקסית בטבריה. אולי זה מראה שיש מקום גם לזה וגם לזה. שני הגיבורים נפגשים שוב בקבר של רחל המשוררת. הגיבור החילוני לא מבין מה הדתי עושה שם והוא עונה לו שהרב שלו שלח אותו לשם. זה מוכיח שלמרות כל השוני בחברה שלנו יש עדיין לא מעט נקודות חיבור."

ואין למדת על מחלת ה-ALS?

"אני לא יודעת איך הגעתי למחלה הזו, אבל היא מאוד סקרנה אותי כי היא מבטאת בגידה מאוד אלימה של הגוף. יצרתי קשר עם יאיר נורדון, עובד סוציאלי בעמותת 'ישראל' של חולי ALS בארץ. הוא לימד אותי מה מרגיש אדם שחולה במחלה, נתן לי המון מידע על החולים ועל התפתחות המחלה וגם קרא את הספר ועזר לי לדייק בפרטים הרפואיים. יאיר גם ליווה אותי רגשית ברגעים שמחלתו של הגיבור שלי התקדמה והיה לי עצמי מאוד קשה להכיל את זה. הוא אדם נדיר ויוצא דופן שעושה עבודת קודש מול מחלה איומה וחסרת תקווה לפעמים, ומצליח למצוא נקודות אור ולהיטיב עם החולים. הייתי גם בהרצאה מאוד מרגשת שבה עלה העניין של האומץ לחיות כשהמחלה הזו כובלת אותך בתוך הגוף."

הלבני מוכרת את הספרים שלה בעיקר במסגרת הרצאות. "למדתי מניסיון שבסוף שיחה עמוקה וכנה על הספר מתעורר בשומעים רצון לקרוא ובסופם של המפגשים שלי רוב הנוכחים יקנו את הספר", היא אומרת. "זו הסיבה שלמרות כל הדיבורים על מותו של הספר הכתוב אני מאמינה שהספרים יהיו אתנו עוד הרבה שנים. אנשים אוהבים להכיר דמויות חדשות, לצאת למסע חדש ומרתק וליהנות מכתובה טובה ואיכותית. גם אני בעצמי קוראת המון ספרים וכמו שאני לא יכולה לחשוב על עולם בלי מים ואור אני לא יכולה לחשוב על העולם שלנו בלי ספרים, שהם בשביל אנשים כמוני כמו אוויר לנשימה."

נירית הלבני. בשביל ישראל רואים את ארץ ישראל היפה. צילום דפנה שן

מה גרם לך ללכת בשביל הזה? "אני מאוד אוהבת מסעות. שביל ישראל הוא השראה עצומה עבורי. לפני כעשר שנים אחותי וחברותיה החליטו 'לעשות את השביל' והזמינו אותי לצעוד איתם. בנוסף, היה לי חלום לצעוד את האפליצ'ים - שזו אחת המקבילות האמריקאיות לשביל ישראל - ובאמת צעדתי חלקים ממנו, כך שהיה לי ברור שאני חייבת לעשות גם את שביל ישראל. הצטרפתי לחברות במקטע השני מקיבוץ כפר גלעדי. הצעידה הזו הפכה להיות אחד הדברים המשמעותיים בחיי. השביל נפרס לאורך תשע מאות ושבעים ק"מ וקשה לצעוד אותו ברצף, בוודאי אם את אישה עובדת. לכן בכל שנה צעדנו כמאה ק"מ ובתוך כעשר שנים סיימנו את כל השביל. לפני חודש ירדנו לאילת וצעדנו את המקטע האחרון מהר יואש לבית הספר שדה אילת."

בטח צברת חוויות מיוחדות בשביל

"ברור, אחרת זה לא היה מוליד ספר. לאורך השנים פגשנו מלאכי שביל - אנשים מדהימים שדואגים להשאיר להולכים אוכל וציוד. בספר שלי אני מציינת שלושה מלאכי שביל אמיתיים שגם הסכימו להיות דמויות בספר שלי. הזוג הראשון הוא אורי ואוריטל אגמון, מרמות נפתלי, שמארחים מטיילים. הדמות השנייה היא יובל גריס, שיש לו בצבעון מקום לשביליסטים. בספר הוא מארח את עמיחי ואת סופי הכלבה שלו. הגיבור השלישי הוא אוהד שאממה, מנהל מכינת 'מיתרים לכיש' בקיבוץ בית גוברין, שבספר מארח את גיורא ועמיחי. עם כל המלאכים האלה נפגשתי או

זה, אבל לא ידענו אם יהיה לו אומץ. אמרתי לו שאנחנו נטפל בו עד הסוף ושאין לנו שום בעיה עם זה, אבל הוא היה נחוש שלא לאבר את השליטה שלו עד לרגע האחרון."

לעשות את השביל

הדמות השנייה בספר היא עמיחי סגל, צעיר ירושלמי דתי שהתגייס ליחידה קרבית מובחרת. בצבא הוא מכיר את תמר החילונית והולך שבי אחריה וזה מבלבל אותו. בעצה אחת עם הרב שלו הוא מחליט לצאת לשביל ישראל כדי לחזק את האמונה שלו. בשביל הוא פוגש את גיורא, שהוא אתאיסט מוחלט. למרות השוני הגדול ביניהם הם מתקרבים לאט לאט אחד לשני. גיורא מנסה לעזור לעמיחי עם תמר ועמיחי שאינו מודע לתוכניות של גיורא לקפוץ אל מותו, מנסה לעזור לגיורא לצעוד למרות מחלתו המתקדמת."

מה הביא אותך לכתוב על בחור צעיר דתי וללכת כל כך רחוק מהעולם שלך?

"התשובה טמונה בגוף השאלה. החשיפה שלי לציונות הדתית התחילה יום אחד כשאחד הבנים הגדולים שלי בא הביתה עם בחור חובש כיפה שהיה אותו בצבא. מעבר לנושא הכשרות והאוכל התחלנו לשוחח וגיליתי בחור מקסים, ערכי, מיוחד שדומה לכן שלי בכל כך הרבה תחומים אבל גם מאוד שונה ממנו. אחר כך הכרתי עוד הרבה בחורים כאלה בצוותים של הבנים שלי בצבא ואחרי צוק איתן והנוכחות הדומיננטית של חיילים מהציונות הדתית בלחימה בעזה עניין אותי לנסות ולכתוב דמות כזאת. הבנתי שגם את צעדת בשביל.

הראה לי גידולים אחרים וביחד אתו שקלתי מה הזמן שיתאים אם בכלל לחקלאי כדוגמת גיורא לצאת למסע כזה, מה זה אומר לגבי המטעים שלו, מי הוא האדם שיבחר לגדל תפוחים ומי יבחר לגדל פירות קיץ וגם המשפט על ההבדל בין החקלאיים הקיבוצניים לחקלאים המושבניים שנאמר באהבה וקריצה הוא של יוני". כשהיא נשאלת אלו סופרים השפיעו עליה היא אומרת: "אני מאוד מושפעת משיריהן של לאה גולדברג ודליה רביקוביץ ואוהבת מאוד את אגני משעול. את הספר הנוכחי 'מאחורי כל זה' (הוצאת דניאלי ספרים) כתבתי בהשראת ספר השירה של יהודה עמיחי 'מאחורי כל זה מסתתר אושר גדול'. "שם הספר, 'מאחורי כל זה' הוא פרפרזה על שם ספרו של עמיחי - ספר שירה שעובר בין הגיבורים בספר שלי והם מרבים לצטט ממנו. הרעיון של השביל שמפגיש יחד שני אנשים מעולמות שונים ואיך הם לומדים צעד אחד צעד להכיר להקשיב לכבד ולבסוף גם לאהוב. זה משהו שצעידה בשביל מסומן מאפשרת. בסיפור מופיעים מלאכי שביל אמיתיים ומלאכי שביל בדויים, מקומות אמיתיים ומקומות בדויים, אירועים שקרו ואירועים שהיו יכולים להתרחש וכל זה מסמן את הקו שבין השביל עצמו לאפשרויות שהוא מייצג".

הספר מתאר מסע בשביל ישראל של שני גיבורים שכל אחד מהם יוצא לשביל עם רקע ומניע אחר. הראשון הוא גיורא בן דוד, חקלאי בכל רמ"ח איבריו, שמגלה שהוא חולה בִּאֵי-אֵלֶּ-אס. הוא מחליט ללכת בשביל עד לדרום הארץ ובאחת הפסגות לקפוץ אל מותו לפני שהמחלה תשיג אותו."

מהיכן נולדה דמותו של גיורא בן דוד? האם הכרת מישהו שהתאבד?

"כן. אבא שלי.. הוא לא היה חקלאי ורק הרעיון שהוא היה צועד את שביל ישראל מופרך בעיני כל מי שמכיר אותו, אבל הוא סיים את חייו בעצמו בגיל שבעים וארבע אחרי שגילה שחלה בסרטן והרופאים בישרו לו שאין ביכולתם לעזור לו ושנותרו לו חודשים ספורים לחיות. הוא לא רצה להגיע למצב שהוא סיעודי, שיטפלו בו והוא יאבד את כבודו."

הוא דיבר אתכם על ההחלטה שלו?

"כן. הוא דיבר על כך בגלוי וידענו שיש לו אפשרות ממשית לבצע את

זהר נוי

שביל ישראל" משתרע על פני 970 ק"מ של ארץ ישראל, מקיבוץ דן שבצפון ועד אילת שבדרום. השביל עובר בנקודות מיוחדות ואופייניות למדינה יוצאת הדופן שלנו, ורבים הצועדים בו בקבוצות או בבודדים - אנשים שרוצים לגלות את הארץ דרך הרגליים. בדרך הם פוגשים לעיתים את מלאכי השביל שמארחים אותם בהתנדבות ובאהבה מלאה. האנשים היפים האלה והמפגשים המרתקים שלהם מהווים השראה ורקע לספר "מאחורי כל זה", שכתבה נירית הלבני.

זהו ספרה השני של הלבני והוא מסתמן כלהיט לא רק בקרב אנשים שרוצים "לעשות את שביל ישראל" אלא גם עבור כל מי שלא מסתפק בהיכרות עם סביבתו הקרובה וסקרן לגלות צדדים שונים בחברה הישראלית.

הלבני, נולדה לפני חמישים וארבע שנים בקיבוץ מנרה, והיא מתגוררת כיום במושב משגב רב שבמחוזות אזורית גדרות, למדה ספרות, לימדה באוניברסיטה הפתוחה והייתה עוזרת מחקר.

ספרה הראשון ("ראי אדמה") עוסק בנחלה משפחתית במושב שהפכה למוקד מריבה בין אחים אחרי שהאב מחליט להוריש אותה לבנו. הבת אינה מקבלת את החלטת האב ומנתקת את יחסיה עם משפחתה למשך שנים ארוכות.

העובדה שגרת בקיבוץ ובמושב גרמה לך להתחבר לנושא?

"ללא ספק הרקע שלי משפיע על הכתיבה שלי, שהיא מחוברת יותר להתיישרות העובדת ולא אורבנית במהותה. בספר הראשון הגיבור שלי מסתובב בכרם שלו במשך עשרה פרקים מלאים ובספר השני 'מאחורי כל זה' הגיבורים צועדים בשביל ישראל. אז החיבור לטבע ולחקלאות מאוד משמעותי בכתיבה שלי ויש עוד אלמנטים מהחיים שלי, אבל זה לא אחד לאחר."

הספר שופע דימויים מעולם החקלאות בכלל וגידול התפוחים בפרט. מהיכן הגעת למידע הזה?

"פה אני חייבת תודה לגידי זילברשטיין מקיבוץ מנרה וליוני יעקבי ממושב מרגליות. יוני אירח אותי במטעים שלו ולקח אותי למחסן הכלים שלו והסביר לי במשך יום שלם על גידול תפוחים בצפון. הוא גם

ילדים בנתיבי הבריחה

יום עיון לרגל התערוכות:

"החיים שאחרי, בית הילדים באינדרסדורף"; "בנתיבי הבריחה"

יד טבנקין, רחוב היסמין 1, רמת אפעל
יום ג', כ"ו אדר ב', תשע"ט, 2 באפריל 2019

התכנסות וסיור בתערוכות 10:00-09:30

ברכות 10:20-10:00

יונה פריטל, מנכ"ל יד טבנקין
מאיה ואן-אק ארגוב, מנכ"לית החטיבה להנחלה ותיעוד, השומר הצעיר
מירי נהרי, ראשת 'עמותת מורשת הבריחה'

מושב ראשון: איסוף ילדים ממנזרים ומבתי נוצרים 11:45-10:20

יו"ר ומנחה המושב – יעקב גוטרמן, יו"ר 'מורשת'

נגה אשד – משירי הילדים

לאה בלינט – עדות אישית

פרידז'ה רוטברד – עדות אישית

אמונה גפני – ילדים שהוצאו מבתי מציליהם בפולין

נחום בוגנר – ילדי המנזרים

----- הפסקה ----- 12:15-11:45

מושב שני: בתי ילדים באירופה לאחר המלחמה 13:30-12:15

יו"ר המושב – ניבה אשכנזי, 'עמותת מורשת הבריחה'

נגה אשד – משירי הילדים

מירי נהרי – ילדים בנתיבי הבריחה, בדרך לארץ ישראל

אוליבר ורנקוביץ' – בית הילדים באינדרסדורף

מושב שלישי: ארוכה הדרך הביתה 14:30-13:30

יו"ר המושב – יונת רוטביין, 'מורשת' בית עדות ע"ש מרדכי אנילביץ'

בתיה דביר – קליטות ראשונות (בליווי קטעים מהסרט "ארץ חדשה")

הכניסה חופשית – יש להירשם מראש

להרשמה ובירורים: 03-5344458 yadtabmaz@bezeqint.net

קיבוצים שנשכחו מלב: בית הערבה (1939-1948)

החלטת האומות המאוחדות בנובמבר 1947 על חלוקת ארץ ישראל לשתי מדינות, מצאה את בית הערבה מחוץ לגבולותיה של המדינה היהודית. חברי הקיבוץ החליטו להישאר במקום ויהי מה, אבל אחרי אולטימטום שהציב הלגיון הירדני שדרש כניעה, וחשש לאורלם של החברים, הם פונו מהמקום ב־20 במאי 1948. השנה ימלאו שמונים שנה לעלייתם על הקרקע

קיבוץ בית הערבה

הקטנה החלו להתפתח חלומות גדולים: צפונה מים־המלח משתרעת בקעת הירדן, אדמת מים שור ללא אבנים. במבט ראשון אין להבחין "מה חסר לה" לאדמה זו. 250 אלף דונם הם אדמת השממה באזור הזה ואין בהם יישוב בני־אדם, לא יהודי ולא ערבי, כי מלוחה היא האדמה, לא תצמיח דבר. בעיני רוחם חזו ראשוני בית הערבה התיישבות גדולה בכל האזור השומם הזה, אלפי מתיישבים יבואו לכאן.

חלומות וחזיונות מזינים את הנפש, אשרי האדם היוזע לשלב בקרבו חזון העתיד הפורש כנפיים אל־על. חברי בית הערבה עברו קשה בחברת האשלג, ביתם הקבוע אינו כאן ליד שפת ים המלח, עובדים אלה מחכים לערב שבת לשוב אל משפחותיהם הגרות בירושלים. רק כמה עשרות מהם יגורו ב"שכונת המפעל". אולם חברי בית הערבה צמודים אל המקום הזה כאל מקום של חיים והתפתחות.

חג גדול בקיבוץ בית הערבה – חג המים: עם ערב התכנסו החברים ליד פי הצינור ושירה עזה בקעה מגרונם: עלי באר־ ענו לה, עלי באר ענה לה! שריקה חדה עלתה מן הצינור־ מים רבים זרמו החוצה וגרפו עמם את ארמם החול. עלי באר־ ענו לה! קולות השירה התערבבו בשאון המים – הנה כאן תקווה גדולה, חשק היה הביטחון בלב כולם.

בשימומו הזה מסביב שוררות תאוות שור ורצה, המאבקים וההתנכלויות אינם חדלים בערבה הזאת שתושביה הערבים פורעי חוק. ב־ג' בכסלו תש"א 1941, יצאו כמה חברים מן הקיבוצ לכוות עצים ליד הירדן, הם נתקלו בערבים מזוינים שדרשו להעבירם בסירה לעברו השני של הנהר. החברים סירבו והערבים פתחו ביריות. יעקב לביא נפל הרוג, חברו זאב לוינטל קפץ לירדן לשחות, הוא נורה בגבו וצלל במים, ביום השלישי להירצחו נמשתה גווייתו מן הירדן. שני קברים ראשונים נכרו בבית הערבה. קרמו לשני חללים אלה משה כהן שנפל הרוג בחצר המשק.

שנת 1943

גן הירק – הצליח מאוד, יש לראותו כענף חשוב מבחינת ההכנסות. שטח הגן 29 דונם. פלחה – החצירים החורפיים והקיציים הניבו יכול יפה, השטח 59 דונם. ברפת – 20 ראשי בקר, מהם 7 פרות חולכות. בלול – 370 עופות, בתכנית שלנו להגיע ל־6000 מטילות. פרחים – ¼ דונם היועץ שלנו הוא צירקין ממשלוח הקיבוץ המאוחד. דגים – בריכות הדגים תופסות שטח של 80 דונם. שטיפת הקרקע – 25 דונם כבר הוכשרו, עוד 33 דונם בתהליך השטיפה. אוכלוסייה – בקיבות 107 חברים, מהם 11 מגויסים לתפקידי חוץ.

ה"מחנה" של הקיבוץ

ביום ג' באב ת"ש – 1940, בשעת לילה נשמעה ירייה מן העמדה המערבית. חבריו שהגיעו אל המקום מצאו את משה כהן מתבוסס בדמו, פצוע ברקתו. שעתיים נאבק עם המוות. הוא הובל במכונית עזרה ראשונה לירושלים ובמבואותיה יצאה נשמתו. נקבר בהר הזיתים.

מקרקע מליחה לאדמה מטיבת

תנאי האקלים קשים מנשוא, החום הגיע למעלה מ־45 מעלות בצל. את החברים פקדה "שושנת יריחו" – אלה הם פצעים הנגרמים מעקיצתו של זכוכ זעיר. הנשים ההרות נש' לחו מכאן בטרם לידה לרמת רחל בירושלים מחשש לתינוקות. אך במרוצת הזמן נולדו כאן ילדים והם גדלו בבית הערבה שהפך להיות כעין אואזיס – מקום עוטה ירק, מדרשאות ועצים נותני צל.

נתברר כי ה"שגעון" של אייזיק ועוזריו בשטיפת האדמה בערוגות הצנועות – היווה שיטה בדוקה להפיכת קרקע מליחה לאדמה מטיבת המעניקה יכוליה בשפע. מן ההתחלה

הוקם בעמל רב נפל וצנח. בקושי גדול הוקם המחנה מחדש למרות הרוחות והחום. עתה עמד בלב השממה יישוב יהודי חדש על גדות הירדן וים־המלח, בשכונות לעיר הערבית יריחו, עיר התמרים.

חודש ימים לאחר תקיעת היתר במקום החדש, הונחה אבן־הפינה לבית הראשון. את האורחים קידמה כרוזה גדולה על כד: "יששום מדבר וציה ותגל ערבה ותפרח כחבצלת" (ישעיהו ל"ה). ביסוד הבית הונחה מגילה: "בי"א באדר הת"ש הנחנו את אבן־הפינה לביתנו הראשון בערבת יריחו. בית אנחנו בונים לחברת אדם חדשה אשר לשלום פניה ולאשר האדם..."

הגיע חג הפסח, "סדר" ראשון בקיבוץ בית הערבה – חדר־האוכל שבצריף עדיין בלי רצפה ובלי תקרה, אבל מקושט בענפי ירק שהובאו משפת הירדן. הכל היה ערוך לחג, פתאום התחוללה סערה עזה ובן רגע כוסתה הערבה ענני אבק שהשתוללו בטירוף בלתי־פוסק. הצריף החל לנאק ולהיאנח ולנשות לצדו. חברים מיהרו לתמוך בכלונסאות, כמחצית השעה נמר שכה הסערה, וכשם שהחלה פתאום כן שככה פתאום. האנשים נייערו את שכבת החול מעל בגדיהם ופלטו מגרונם אבק סמיר. גשם דק החל לטפטף בעדינות והרביץ אץ האדמה, האוויר טוהר והכל שב להיות שקט.

העבודה נמשכה כסדר, עיקר ההכנסה הייתה מעבודת החברים בחברת האשלג, חברים אחרים עברו במשק וקבוצה קטנה המשיכה בשטיפת הקרקע, והיו חברים שעמדו בלילות בשמירה ליד הגדר מסביב למחנה.

המקור: דב גביש, מלח הארץ, עמ' 117.

"אני זוכר את בית הערבה... המדבר כסה אותה באבק לבן ורך עץ ירוק בארץ חרבה..." (עמוס קינן, חיים חבר)

דן יהב

◀ "החברותא היא חבר שנתהווה מתוך גידול, בדרך ההזדווגות מבפנים, על יסוד קניין משותף בקרקע ועבודה משותפת..." (מרטין בובר, נתיבות באוטוביוגרפיה, עמוד 160).

בקיץ 1939 הגיעו לצפון ים־המלח ראשוני הבוגרים של "המחנות העולים" והם הצטרפו לקבוצה קטנה שכבר ישבה במקום. זה כמה חודשים ישב כאן אייזיקוביץ' הידוע בשמו "אייזיק" איש קיבוץ רמת רחל בירושלים. אייזיק הוא מגזע העקשנים, עסק בשטיפת קרקע מלוחה וגידל עליה צמחים שונים. זהו האיש שנדלק לחזון ההתיישבות באזור הערבה, ועמוקה אמונתו כי כאן עשוי להתפתח יישוב קיבוצי וכי ניתן לגדל צמחים באדמתה המליחה של הערבה. המוסדות המיישבים לא אבו להכיר בהתיישבות מטורפת זו על קרקע מלוחה, והכל כאן נעשה מתוך יוזמה אישית ופרטית, על אחריותם ועל הוצאותיהם של החברים עצמם.

הראשונים שהגיעו לבית הערבה היו שלושה בחורים ואף לא בחורה אחת. בקושי רב נעתרו כמה חברות מן הקיבוצים לבוא מדי פעם בחי"לופים "לבישול של שבת". מחנה האוהלים של קיבוץ בית הערבה הוקם ליד מפעל האשלג, נבנה צריף לחדר אוכל ומגדל מים.

בית אנחנו בונים לחברת אדם חדשה

כאן החלו להתרקם החיים החדשים של הקיבוץ בית הערבה. לאט־לאט נוספו חברים, חלקם עבר בחברת האשלג ואחרים טיפלו בערוגות מספר לניסיון לשטיפת הקרקע במי הירדן שהובלו לכאן בטנקרים. עקשני בית הערבה המשיכו בניסיונותיהם למרות לגלוגים של מומחים ועל אף אזהרותיהם של פרופסורים ואנשי מרע חקלאי, שהכריזו כי "כאן לא יצמח כלום לעולם". באביב 1940 עלה קיבוץ בית הערבה לנקודת־הקבע שלו, כשלושה ק"מ צפון־נית למפעל האשלג. אותו לילה התחוללה סופה עזה, נחשולי חול סנוורו את העיניים וכל אשר

גמר היסטורי והיבוק נוסטלגי

הפועל קרן גלבווע/מעיינות, קבוצת הנשים הבכירה של הגלבווע, הפסידה במשחק הראשון של גמר גביע המדינה * חיבוק נוסטלגי למייסדות כדורסל הנשים בגלבווע

15, קונטס 11.

מעבר למשחק עמד האירוע בסימן הוק רה לחלוצות הכדורסל הנשי ששיחקו בגל"בוע. עובד נור בחדר עם לירן וינקור, מנכ"ל גלבווע/מעיינות ונטע אבוגוב, יו"ר קבוצת הנשים, ביקשו להביע את רחשי הקהל ולחבק את שחקניות העבר. לאחר כבוד הוזמנו למגרש לעלות מאמני העבר: משה פינטל, ולרי האריס, ושחקניות העבר: עופרי פירנצל, מוניקה פירסטנברג, טל פיזור, עמית דורון, מאיה גולני, מור דואק, רינת פיון, חייק פורת, ניצן פובניק, אפרת פורת, רנית לוי, דניה ליבוביץ-דגן, עידן שפרן, ענת דגן-גבעון, יעל מלול, יעל גולני, ויעל רור-טשילד-ספיר. השחקניות התקבלו במחאות כפים סוערות, והתלהבת של הרבה אהבה וחום, השמורות למייסדות כדורסל הנשים בגלבווע.

ההיסטוריה של כדורסל הנשים בגלבווע מתחילה אי שם בשנות ה-70 עם הקמתה של קבוצת נשים בבית השיטה, בעידודו של מיכה שמבן ז"ל. הקבוצה החלה לשחק בהדרגה לארי האריס. בשנים הבאות הצטרפו לקבוצה שחקניות משובים נוספים, ובעזרת 84/5 נת העפילה הקבוצה לליגה הלאומית. הקבוצה שיחקה מספר שנים בליגה, וב-1993 החלה לפעול כחלק ממחלקת כדורסל בנות במועצה. לפני מספר שנים חזרה הקבוצה לליגה השנייה, הפעם במסגרת פעילות מועדון הכדורסל גלבווע/מעיינות. ב-2016 צורף השם "קרן" לשם הקבוצה, בעקבות פטירתה של שחקנית הקבוצה, קרן זורני-גנן ז"ל.

הפועל קרן גלבווע/מעיינות, קבוצת הכדורסל הבוגרת של מחלקת הנשים בגלבווע, רשמה במוצ"ש האחרון (16.3), פרק משמעותי בקיומה, כאשר לראשונה מאז הקמת הקבוצה, התמודדה במשחק גמר גביע איגוד הנשים בכדורסל. למעלה מ-350 צופים מילאו כל פינה במגרש בעין-חרוד, וחזו במשחק הראשון, מתוך שתיים, בין קרן גל"בוע/מעיינות למכבי רעננה-הם.

בסיום המשחק עמדה התוצאה על 76:65 לטובת האורחות מרעננה, דבר המפחית משיעור מעותית את הסיכוי לזכות בגביע השנה. עם זאת, היה זה ערב באווירה מדהימה, עם נוכחות מרשימה של קהילת הגלבווע, כשבמחצית נערך טקס מרגש מאוד לשחקניות ומאמני העבר בכדורסל הנשים בגלבווע. עובד נור, ראש המועצה, הגיע לעודד את הקבוצה במשחק.

המשחק כולו היה בקצב של הקבוצה החזקה מרעננה, המהווה קבוצת בת לקבוצה מליגת העל, ומרבית שחקניותיה משחקות בנבחרת ישראל. האורחות הובילו מתחילת המחצית הראשונה ובהפסקה התוצאה עמדה על 38:30. עם תחילת המחצית השנייה, נוצר כבר יתרון דו ספרתי, ומשם ועד לסיום הוא נע סביב 10 נקודות הפרש. אחרי 60:47 בסוף הרבע השלישי, הבנות מהגלבווע הצליחו לחזור ולהתקרב עד 70:65, אך בדקות האחרונות חזרה רעננה למשחק ותגייס הגומלין עם יתרון של 11 נק'. הרבו לקלוע לגלבווע/מעיינות: בן ישי (13 כ"ח) ושמעוני 12 נ' כ"א, גוטיץ (7 כ"ח) 11, לברון (7 כ"ח, 5 אס') 10 נק'. הרבו לקלוע לרעננה: תירוש 20, גרזון 17, גבעון

הפועל קרן גלבווע/מעיינות - לראשונה הגיעו לגמר גביע המדינה (צילום: ברוך אולשק)

שטחי נוי - בן-אימון אחרונים בבית הערבה, 1948

סדום שבדרום ים-המלח. נציגי הלגיון הירדני דרשו את כניעת התושבים של בית הערבה והמפעל ללא תנאי ואם לאו יהי גורלם כגורל גוש עציון. על היהודים למסור את נשקם ולסמוך על חסדי המלך עבראללה. אמנון זעיר, מפקד החבל ופאול זינגר, נציג החברה, הסכימו לתביעות הלגיון והודיעו למרכז על הכניעה.

הידיעה על הכניעה בצפון ים-המלח הדהימה את ראשי המטה הכללי והם החליטו לדרוש את פינוי המיידים של צפון ים-המלח ובית הערבה ולהעביר את כל האנשים לסדום. הואיל והיה חשש רציני שהלגיון הערבי יופיע למחרת בבוקר ה-21 במאי, הוחלט לפנות בו בלילה את כל האנשים בדומה בצורה שקטה ומאורגנת.

מפקד ההגנה בסדום, איש הפלמ"ח, גואל לויצקי, הביע נכונותו לקבל את כל אנשי הצפון על אף הרוחק באספקה ובמים. לאחר שהסירות התרחקו בים-המלח חיבלה קבוצת המאסף במפעל: מתחנת הכוח הוצאו כמה חלקים חיוניים כדי למנוע אפשרות הפעלתה, את מחסני החברה העלו באש על תכולתם וכן את מכלי הדלק. העשן הרב שעלה מן הרליקה בישר לערבים את יציאת היהודים. אל המפעל ואל קיבוץ בית הערבה פלש המון ערבי וער-ביות, שדרו והרסו הכל והמקום הפך שממה. גם מלון קליה נשרד ונהרס כולו.

שלוש נקודות יישוב: מפעל האשלג, מלון קליה על המסעדה והמרחצאות וקיבוץ בית הערבה - שלושם נהפכו לאיי חרבות תוך שעות מעטות.

ואף-על-פי-כן, ותיקי החברים, אלה שנתנו את ראשית אונם בערבת יריחו, אלה שתקעו יתר בקרקע המליחה של בית הערבה, אנשים אלה שיבה זרקה כבר בשער ראשם, אולם מדי העלותם בזיכרון השנים הן 1940-1948 מתעוררים ועולים בליבם מחשבות העבר, הרהורים של אהבה ותוגה, של גאווה ושל סבל וגם געגועים.

בינואר 1949 התיישבו חברי בית הערבה בצפון הארץ. חלק מן החברים ייסד את קיבוץ כברי המשתייך לקיבוץ המאוחד, חלק אחר הצטרף אל קיבוץ גשר הזיו המשתייך לאיחוד הקבוצות והקיבוצים.

לאחר מלחמת "ששת-הימים" ביולי 1967 ביקרו חברי הקיבוץ באתר יישובים ההרוס והנטוש ומצאו שרידים מברכות המלח ומספר דקלים.

לקריאה נוספת:

רב גביש, מלח הארץ, ירושלים: יד יצחק בן צבי, 1995, עמ' 30-27 ו-116-128.
דוד קורן, בסימן קריעה, ת"א: 1982.
נתנאל כהן, בית-הערבה, ימים אחרונים, כברי: 1979.

צרות ישנם שטחי מדשאות וכן חורשה של 22 דונם בתוך המחנה.

שנת 1944

גן הירק - השטח המעובד 16 דונם, ההכנסה ברוטו 2000 ל"י.

פלחה - השטח המעובד 43 דונם וזרע חצי-רים לסוגיו.

ברפת - 23 ראשי בקר, מהם 6 פרות חור-לבות.

בלול - 380 עופות ו-500 פרגיות.

פרחים - 1/2 דונם ההכנסה 40 לירות.

דגים - בריכות הדגים תופסות שטח של 350 דונם.

מטעים - 3 וחצי דונם בפנים מון שסלה ו-3 דונם בננות. המטע לא הצליח.

שטיפת הקרקע - 73 דונם כבר הוכשרו, עוד 102 בתהליך השטיפה. המין נשאבים ישר מהירדן.

אוכלוסייה - בקיבוץ 125 חברים, מהם מגויסים לתפקידי חוץ 22 חברים.

שיכון - במשק 12 בתים בנויים המכילים 48 חדרי מגורים.

הכנסה - ההכנסה המשוערת לשנת תש"ד-1944, 25 אלף ל"י.

פינוי היישוב, ימים אחרונים

החלטת האומות המאוחדות בנובמבר 1947 על חלוקת ארץ-ישראל לשתי מדינות, יהודית וערבית, מצאה את בית הערבה מחוץ לגבולותיה של המדינה היהודית. היה זה הלם כבד לחברי הקיבוץ והחלו בירורים קדחתניים בתוך הקיבוץ ועם מוסדות חוץ. באסיפת חברי הקיבוץ נתקבלה החלטה נחושה להישאר במקום ויהי מה! ונשתררה הרגשה קשה של "מחוז לגבול". הבדידות כאילו העמיקה יותר ומרכז הארץ נראה עתה רחוק יותר. בראשית מרס 1948, עם הפסקת התחבורה הסדירה בין תל-אביב לירושלים בגלל התקפות הערבים בדרכים, החל גם ניתוק של בית הערבה ממרכז הארץ.

הבירור באסיפת החברים היה רציני ונוקב, לעיתים סוער ולא חסרו התרגשויות, הוחלט בשלילה. ערב ה-15 במאי 1948 ניהלה חברת האשלג משאומתן חשאי עם ראשי השלטון בעבר הירדן על מעמד נייטרלי של מפעל האשלג. מוסדות היישוב נתנו אישורים למשאומתן. אף שלחו נציגים לחתימת חוזה אי-התקפה עם גלאב פחה, מפקד הלגיון הערבי.

אולם הדברים אירעו אחרת, פקודות סודיות הגיעו מעבר הירדן והזמן דחק מאוד. מן המרכז באה הוראה לפנות את הנשים והילדים מצפון ים-המלח. מטוס דקוטה פינה את הילדים והאימהות משכונת הפועלים של המפעל וחזר לפנות את ילדי בית הערבה אל

רשימת נפטרים

רשימת נפטרים לחודשים
אוקטובר 2018 - ינואר 2019

חודש אוקטובר 2018

11.10.2018	18.11.1928	שער הגולן	נתקה (נחמה) מינץ
18.10.2018	23.12.19?	שער הגולן	רבקה כהן
24.10.2018	30.09.1925	רמת השופט	חיים ביכובסקי

חודש נובמבר 2018

04.11.2018	09.01.1951	עין שמר	פנינה גלעד
12.11.2018	07.11.1935	בית ניר	נגה תרמור
15.11.2018	16.12.1926	עין שמר	שלמה קציר
30.11.2018	24.09.1930	מענית	פנחס זיוניץ
29.11.2018	05.03.1957	געתון	רוני (רון) שגן

חודש דצמבר 2018

09.12.2018	29.01.1939	ניר עוז	אריה (ליסר) להב
04.12.2018	03.02.1933	נגבה	אלברטו בן יהודה
06.12.2018	27.11.1927	נירים	דורה אבני
13.12.2018	20.05.1938	ניר עוז	מאיר (מיר) לביא
11.12.2018	07.08.1936	עין שמר	אריה חרמוני
19.12.2018	26.09.1942	שריד	אמית כהן
28.12.2018	11.08.1928	שמרת	אלי בן צבי
01/12/2018	03/10/1951	שער הגולן	יואב רימר
04.12.2018	08.05.1938	שריד	יגאל פלגי
15.12.2018	16.07.1920	כפר מנחם	אביגדור כהן

חודש ינואר 2019

07.01.2019	09.02.1922	מרחביה	חיה מרחב
09.01.2019	26.09.1926	בית זרע	ברכה פייגנבלום
13.01.2019	20.08.1939	בית זרע	אסתר שן
07.01.2019	05.08.1934	שמרת	יעל גרוסבר
14.01.2019	31.03.1944	רמות מנשה	אליהו חלופוביץ
18.01.2019	24.12.1928	מרחביה	שלומית אלומה
19.01.2019	06.10.1933	מרחביה	רלי (רחל) הרנרס
20.01.2019	01.01.1934	בית אלפא	דליה זלצר
25.01.2019	13.12.1914	שער הגולן	סוזי שושנה בליך
25.01.2019	05.04.1927	רמות מנשה	מוריצ מלינוף
17.01.2019	13.06.1925	שובל	בלומה רחלוביץ
18.01.2019	11.05.1937	מסילות	חנה בוגמולסקי
23.01.2019	12.10.1952	ניר דוד	אלי קול
24.01.2019	01.02.1939	הזורע	רמי הרפז
20.01.2019	25.05.1923	מגן	אריה ברזילי
18.01.2019	13.03.1955	עברון	נימרוד (דובי) סלומון
23.01.2019	18.02.1932	עין שמר	עליזה לוי
27.01.2019	15.11.1946	עין שמר	דודי ברכה
25.01.2019	05.04.1927	רמות מנשה	מוריצ מלינוף
15.01.2019	17.09.1953	נחשון	אמיר נתיב

ניתן למסור את הפרטים בדואר רגיל, פקס' או דוא"ל.
הכתובת: ארכיון ידערי, גבעת חביבה, ד.נ. מנשה, מיקוד 37850.
פקס' 04-6309306, דוא"ל: yariarch@givathaviva.org.il

יחי זכרם ברזך

קטנות קיבוציות • אברהם שרון

שורה ראשונה

כמה דק הוא הגבול ועד כמה קצר הוא המרחק בינינו. בנסיבות אחרות היינו עשויים או עלולים להחליף מקומות ובמקומי הוא היה, אולי, כותב את הקטע הזה.

מגדל באוויר

בפעם הראשונה שאמרה לי מורה אחת שאני בונה מגדלים באוויר, נעלבתי. איך היא מעזה, חשבתי להגיד דבר כזה. איך היא מסוגלת להרוס לי את הבנייה בהבל פה. ואני ידעתי: למגדל שלי יש יסודות מוצקים. רק ראשו באוויר אבל יסודותיו בקרקע. במחשבה שנייה, אולי בכל זאת היא צדקה. אז מה? מגדלים רבים קרסו ברבות השנים, חלקם, הנותרים, עומדים יקיים. והמגדל שלי, פורח באוויר כמו יונה, שתמיד חוזרת אל המקום שממנה היא שולחה.

עונש חינוכי

עונש הוא עונש ואין בו שום קשר לחינוך. גם עונש שמכנים אותו חינוכי אינו כזה. בשעתו, בשעתנו, כאשר הוענשנו, טרחו המענישים לכנות את העונש – עונש חינוכי. הוא כונה כך כדי להצדיק אותו. כדי להעיד על תכונתו: הוא היה חלק מהתפיסה החינוכית לפיה גם עונש הוא בעצם ובעיקר חינוך ומהווה חלק בלתי נפרד ממנו. כיום אני חושב כי כאשר הוענשנו, בעצם קיבלנו פרס. הרחיקו אותנו מפעילות, אשר בלאו הכי העונש האמיתי היה החובה להשתתף בהם.

הגשם הראשון שלי

הגשם הראשון שלי מעולם לא היה היורה. הוא לא ירה אף לא פעם אחת. הוא היה רך וחרשי כמו ערפל. הוא תמיד הגיע טיפה לפני הגשם. הגשם הראשון שלי תמיד היה ריח. ריח לח, משהו באוויר, אורח. הוא תמיד הפתיע, אף שהיה צפוף, מעולם לא הרטיב, אף פעם לא הפריע. הוא היה כמו אות מבשר באות. כשהילדים צהלו "גשם, גשם", אני הייתי כבר במקום אחר. אחרי הגשם הראשון.

פינת הילד והמבוגר

ילד: הוא כוש? אבא: לא.
ילד: אז למה הוא שחור? אבא: אתה מוכן להפסיק לחפור?

שורה תחתונה

שכונת ההרחבה מרחיבה את הכול: את הלב (ציניקנים יגידו – את צרות הלב) את השטח הבנוי ואת ה... פערים.

החללית הישראלית אמורה לנחות על הירח באחד-עשר באפריל, יומיים אחרי הבחירות. יש מצב שראש ממשלה נואש יקדים את נחיתתה בימים אחרים, כדי לייחס לעצמו את ההישג?

סמנטיקה

סדרן העבודה היה, בעצם, מנהל משאבי אנוש. זה היה בתקופה שבה לא היו מנהלים אלא רק מרכזים. זה היה בתקופה שבה ההון האנושי היה, בעצם, סתם בני אדם.

ההפרטה הזוחלת

ההפרטה זוחלת בקיבוצים השיטוריים היא מונחת, מובלעת, סמויה כמו סיב אופטי, אבל היא שם. היא נוכחת. רוחשת, לוחשת, כאומרת – הנני כאן, חברות וחברים, גם אם אתם לא חשים בי, גם אם אתם לא מבחינים בי. גם אם אתם חושבים כי אני רחוקה עדיין, רחוקה עד מאוד.

ברגע האמת

המבחן שלי ברגע הקובע, רגע האמת, שבו אדרש להצביע בעד מי מהפלגות המתמודדות בבחירות הוא זה: למי מהן יהיה, בשקלול הסקרים, המגמות, השכל הקר, ההשערות המושכלות וכל שאר המרכיבים העלולים להתברר, במבחן התוצאה ובתוצאת המבחן, ככתובים על הקרח, הסיכוי להיות המפלגה, אשר העומד בראשה יקבל מנשיא המדינה את המנדט להרכיב את הממשלה הבאה. מה שעוד ישפיע, ואולי יותר מכל שיקול, הוא למי הייתי מצביע בעדיפות שנייה, אילו ניתנה לי אפשרות לבחור שתי מפלגות. אמנם אבי גבאי ממשיך לסבור כי הוא יהיה ראש הממשלה הבאה, אבל עם רוב הכבוד, עם חלומות באספמיה לא מנצחים בחירות. אשר על כן, ביושר ובהגינות, ועם מידה ונימה בלתי מבוטלות של צער וכאב, אנלה כאן גילוי נאות: בבחירות הקרובות ייבצר ממני להצביע עבור מפלגת העבודה. יש לה פינה (פינת הנוסטלגיה) חמה בלבי, אבל אני והיא יודעים, כי הפינה הזאת היא אזור הנוחות והגעגועים.

דיבה

אבא ז"ל אמר לי פעם, כשנזף בי, שמלה כתובה לא יורדת בכביסה, או משהו כזה. הוא רצה להגיד, בדימוי שבחר בו, שהיא נשארת כמו כתם. היא לא נמחקת כהרף אף. היא טבועה כמו חותם. היא נשארת כמו אות קין. משהו כתב עליי משהו שהיה מופרך, שגוי והזוי. יכולתי לתבוע אותו על הוצאת לשון הרע. על הוצאת דיבה. לא עשיתי זאת. לא התקיים כל משפט אבל אילו התקיים זאת היתה התוצאה. הנתבע הפסיד. בתוך תוכי אני חש ויודע עד

073-2369058

יבול שיא

הזמן הירוק

קו לחושב

הרפת והחלב

הלווה הירוק

**למסירה
ארכיון
עיתוני
הזמן הירוק
וקו למושב**

kav _ daf@tmags.co.il

דרושים

לחנות לולים בדרום
דרוש/ה

לול/ית
בעל/ת נסיון
קו"ח למייל:
cvatml@gmail.com

**למשתלה במושב
נטעים דרוש/ה**

למשרה מלאה
נהג/ת
חלוקה והפצה
ברכב מסחרי

קורות חיים במייל:
neemannursery@gmail.com
טל: 050-6402423

קראוונים

מכירת חיסול! אתר קרואונים במחירים
מפתיעים ומיוחדים. 052-2796686
*צימרים זריחה בגלבוע 052-2358554

זכאי לצימר בע"מ

בתי עץ לכל מטרה - צימרים, דיוק,
משרדים ועוד.

גגות רעפים - בניה / חיזוק, פרגולות,
דקים, תוספות בניה מעץ, ריהוט גן וכו'.
נסיון של 18 שנה בהתיישבות העובדת,
איכות ואמינות ללא פשרות.

מושב כפר בחך
052-4658888
www.zakai-le.com

היכרויות

משרד הכרויות רעות לאיסכתיים/ת
במשרדי ניתן להכיר בני זוג
ששואפים להיות מאושרים. חוקים/ת
גרשים /ת אלמונים/ת
אתם אלה שהשליטה המלאה על
חייכם להגשים שינוי משמעותי בחייכם,
זמנו לחייכם אושר, אל תשארו לבד.
רכזו את החשיבה שלכם בחשיבה
חיובית ליצור שינוי משמעותי בחייכם.
להיות מאושרים, להכיר ב/ת זוג לחיים
לקצר את התהליך בעזרת ציור שינוי
משמעותי בחייכם ונגיע למטרה.
מומחית להכרויות: הורים מודאגים
שילדיהם לא מצאו עדיין זוגיות
כלבם. המאגר מהצפון עד לדרום
כולם נבדקים על ידי תעודת זהות

לפרטים: מנהלת המשרד רעות
הכרויות 052-4403890
כתובתי באינטרנט
www.rdatihg.co.il

רוצה לפרסם? שטח זה יכול להיות שלך!

לפרטים 073-2369058

טיולים לחו"ל

טיול ג'יפים לממלכת מוסטנג
בעת פסטיבל "מוגרי השידים".
13 ימים, יציאה: 25/5/19

טיול על דרך המשי (סין וקירגיזסטן)
18 ימים, יציאה: 12/6/19

לפרטים: איתי שביט - 050-5755200
או "עולם אחר" - 1-700-708-999
www.awt.co.il

אלמנה פלוס 1 נאה מאוד עצמאית
מבוססת עם תכונות אופי טובות
ממושב ליד חיפה מעוניינת להכיר בחור
נאה עם תכונות אופי טובות עד גיל 55
לפרטים **לפנות לרעות** 052-4403890

42 רוק נאה מאוד רציני עם תכונות
אופי טובות עובד במשרה ממשלתית
בעל תכונות אופי טובות וכונות
טובות מעוניין להכיר רווקה נאה
עדינה ולבבית וקשובה לנישואין
לפרטים אילן 050-2041153

יבול שיא החודש ב

יו"ר התאחדות האיכרים, דובי אמיתי, ב"עידה לחקלאות מתקדמת":

**"הכנסת החדשה תסבול
מאי נציגות חקלאית"**

בכנס שנתי לצמחי תבלין, מרפא ובושם לזכרו של
פרופ' אלי פוטיבסקי ז"ל, שהיה ראש מינהל המחקר החקלאי:
מרווה מרושתת משנה את חוקי המשחק בעולם

ועוד שפע כתבות מרתקות ובלעדיות

לקבלת הירחון במייל:
יורם טביבי | מנהל עיתון "יבול שיא"
נייד: 052-2773132 | משרד 08-9159981 | פקס: 08-8690288 | דוא"ל: yoram.tabibi@tmags.co.il

הכל רק
ב **יבול שיא**:
ירחון החקלאות
המוביל של
ישראל

**מעוניין לפרסם
בלוח הירוק?**

לפרטים: kav_daf@tmags.co.il
0732369058

התקדמו למותג רכבי העבודה המוביל בישראל!

POLARIS מציגה מגוון רכבי שטח וטרקטורי משא שעומדים בכל משימה. בעלי יכולות גרירה והעמסה והיתר לנסיעה עם לוחית רישוי צהובה.

תנאי מימון מיוחדים • 24 תשלומים ללא ריבית • אפשרויות טרייד אין

חבילת אבזור מקורית מתנה
ל-20 הרוכשים הראשונים

blanco

XP-900

DIESEL

EV | 100% חשמלי

RANGER 500

GENERAL

חוטס ספורט
קבוצת דוד לובינסקי

*2717